

Vlaams
Parlement

vergadering **C63**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 17 december 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het herdenkingstoerisme in de Westhoek – 288 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de sensibilisering voor 'Iedereen verdient vakantie' en de subsidiëring ervan – 363 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opmaak van de nodige uitvoeringsbesluiten bij het nieuwe decreet over sociaal toerisme – 394 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bouwwerken in de Gentse Sint-Baafskathedraal voor de realisatie van het nieuwe bezoekerscentrum voor het Lam Gods – 396 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van de recente wateroverlast in Venetië voor de tentoonstelling over Vlaamse Meesters in het Dogepaleis – 457 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde herstructurering van Brussels Airlines en de gevolgen ervan voor het inkomende toerisme – 582 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het overleg van de minister-president met de Chinese ambassadeur – 450 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het EU-budget 2020 – 512 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het officiële bezoek van de minister-president aan Catalonië – 562 (2019-2020)	28
VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de impact voor Vlaanderen van de plannen om een windmolenpark voor de Franse kust te bouwen – 598 (2019-2020)	32

VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisis bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO), en de impact ervan op het Vlaamse en Europese handelsbeleid

– 659 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisis bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO)

– 682 (2019-2020)

35

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het herdenkingstoerisme in de Westhoek – 288 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

– Johan Deckmyn treedt als voorzitter op.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik heb u bij de bespreking van de begroting en de beleidsnota al aangesproken over mijn bezorgdheid rond het herdenkingstoerisme in Vlaanderen en in het bijzonder in de Westhoek, het epicentrum van tal van plechtigheden en initiatieven rond de eeuwherdenking van WO I. Vlaanderen heeft heel wat troeven, en die worden de komende jaren door u in de verf gezet met die Vlaanderenbrede verhaallijnen, open ruimte, groen, waardevol erfgoed, Vlaanderen als fietsregio bij uitstek, onze biercultuur, zelfs door UNESCO erkend, en onze gastronomie die tot ver buiten de landsgrenzen geroemd wordt.

Maar Vlaanderen heeft nog een andere unieke troef, en dat is de herdenking in de Westhoek van de Eerste Wereldoorlog. De vele monumenten, de begraafplaatsen en de duidelijke littekens in het landschap, deze minder aangename bladzijde uit de geschiedenis, de loopgravenoorlog in Flanders Fields, lokt veel toeristen naar Vlaanderen. De voorbije jaren waren met dat herdenkingstoerisme bijzonder succesvol. In mijn toelichting heb ik wat cijfers aangehaald.

In 2014 hadden we 790.000 toeristen, in 2015 500.000 en in 2016 zo'n 450.000. In 2017 en 2018 ging de curve dan weer ophoog naar 515.000 en 541.000. Voor 2019 valt het nog even af te wachten. We moeten ons er wel voor hoeden dat er geen al te grote terugval is, want die zou bijzonder nefast kunnen zijn voor onze regio, en daarbij denk ik ook aan de gevolgen van de brexit, die als een zwaard van Damocles boven onze regio hangt. Het is een verhaal waar we heel aandachtig bij moeten blijven en de ogen open moeten houden. U weet dat de meeste herdenkingstoeristen in de Westhoek uit het Verenigd Koninkrijk komen, een op de drie, dat is een hele grote groep.

De eeuwherdenking – ik heb dat bij de bespreking van de beleidsnota al benadrukt – was een uitgelezen moment om toeristen allerhande – niet alleen uit het Verenigd Koninkrijk – te overtuigen voor een volgend bezoek aan onze regio om de vele inspanningen en investeringen te kunnen verzilveren. We hebben de verschillende verhaallijnen. Daar kan de regio, de Westhoek, in opgenomen worden. Daar geloof ik alvast in. We kunnen dat breed uitrollen, maar toch mogen we dé belangrijkste internationale toeristische troef van de Westhoek, het herdenkingstoerisme, niet uit het oog verliezen als een niche of een element op zich.

Minister Weyts, en vóór hem minister-president Bourgeois, verwachtte geen grote terugval in de toeristische cijfers na 2018, maar het is toch even uitkijken naar de cijfers ter zake. Ik weet dat er veel investeringen zijn gebeurd in infrastructuur, in evenementen. Die zullen ongetwijfeld nog wel renderen na 2018. We moeten alert blijven.

Naast de overheidsinvesteringen zijn er ook heel wat private ondernemers – vooral logiesverstrekkers – die heel wat geïnvesteerd hebben in kwalitatieve nieuwe producten in de Westhoek. In 2014-2018 was er een totale omzet, bestedingen door toeristen in de Westhoek, van – geraamd – 308 miljoen euro. Al die mensen zijn afhankelijk van wat de toekomst zal brengen rond het herdenkingstoerisme.

Nu, er beweegt wel al een en ander. We hebben dat de voorbije weken al besproken. De wederopbouw van de regio wordt de volgende jaren in de kijker gezet,

zowel qua landschap als in de steden. Dit is een heel sterk verhaal dat schetst hoe mensen die gevlucht waren, terugkeerden naar hun geboortestreek en hun samenleving hebben heropgestart: huizen bouwen, handeldrijven, horeca en recreatie, zorg, veiligheid enzovoort. Het Feniksproject wordt door Vlaanderen ondersteund. Daar ben ik echt over verheugd, ik wil u zeker bedanken om daar verder op in te zetten. Westtoer plant ook nog enkele themajaren rond onder andere oorlogslandschap en de focus op monumenten, met de '100 jaar Menenpoort-viering'. We kijken daar ook naar u, minister, voor uw financiële ondersteuning.

Hoe evalueert u de herdenkingen ter gelegenheid van 100 jaar Wereldoorlog I? Zijn er al 'early indications' over het toerisme in de Westhoek in 2019? Wat zijn uw verwachtingen voor de toeristische toekomst van de regio? Plant u concrete acties rond nieuwe invalshoeken om het succes van de eeuwherdenking en de gestegen populariteit bij binnen- en buitenlandse bezoekers te verzilveren? Zult u het aanbod rond de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen een prominente plaats blijven geven in het permanente productaanbod van Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Talpe, dank u voor uw vraag. Tijdens de bespreking van de beleidsnota zijn we daarop ingegaan. De evaluatie van de herdenking is zeer positief. Het was een groot succes. Dat was grotendeels te danken aan de voorbereidingen van de Vlaamse overheid. Even belangrijk waren de vele actoren die initiatieven namen in het kader van deze herdenking: de bedrijven, de verenigingen, allerlei organisaties. Ook de promotie speelde een grote rol. Dankzij de goede samenwerking en de inzet van alle actoren konden we een heel mooi resultaat boeken. Alleen al in de Westhoek waren er 3 miljoen bezoekers. Dat is ver boven het aanvankelijke streefdoel van 2,5 miljoen. Het succes heeft ook bijgedragen tot de lokale economie door de uitgaven die bezoekers ter plaatse hebben gedaan.

De herdenking van de Eerste Wereldoorlog draait niet enkel om economie. Ik denk aan de educatieve kracht die ervan uitgaat. 38 procent van de bezoekers waren scholengroepen, hoofdzakelijk uit Vlaanderen en Groot-Brittannië.

Zijn er 'early indications' met betrekking tot het toerisme in de Westhoek in 2019? Toerisme Vlaanderen genereert de cijfers op basis van de gegevens die de FOD Economie verzamelt bij alle logiesaanbieders in België. Momenteel zijn enkel voorlopige cijfers beschikbaar van de eerste zes maanden van 2019. Hieruit blijkt een lichte daling van 1,1 tot 1,2 procent, vooral bij de Britse toeristen. Daarentegen is er een stijging van het aantal Nederlandse toeristen. Dat valt op in de cijfers. Voor de periode van januari tot en met oktober 2019 telde het onderzoek van Westtoer naar het aantal WOI-bezoekers in de Westhoek 370.000 herdenkingsbezoekers. Op basis van de gegevens van dit en de vorige jaren schatten Westtoer en Toerisme Vlaanderen het totale aantal WOI-bezoekers in de Westhoek voor 2019 tussen 415.000 en 425.000. Voor de herdenkingen van 2014 tot 2018 situeerde het totale aantal bezoekers per jaar zich gemiddeld rond de 360.000. 2019 zit hier dus ruim boven. Het ziet er dus naar uit dat het WOI-toerisme weliswaar een terugval kent, maar dat het zich wel stabiliseert op een niveau dat beduidend hoger ligt dan voor de herdenkingen.

Het valt niet te ontkennen dat de algemene mediabelangstelling voor het thema WOI een beetje is afgenomen. Internationaal heeft Toerisme Vlaanderen zijn inspanningen wel voortgezet, maar op een lager intensiteitsniveau. Dat kon niet anders. De eeuwherdenking was een bijzondere periode, en die is nu afgesloten. Daarnaast speelt ook de slepende onzekerheid van de brexitsaga. We zullen dat in de gaten moeten houden. Heel veel Britten wachten af wat dat zal geven en welke richting het uitgaat. We denken dat een aantal boekingen vanuit Groot-Brittannië

op zich laten wachten. Toerisme Vlaanderen heeft nog vertegenwoordigers in Groot-Brittannië. Die doen daar de nodige marketing en communicatie. De onduidelijkheid over de datum en de gevolgen van de brexit, ook voor het personenvervoer naar Europa, maakt de situatie op dit moment niet zo helder.

Wat de verwachtingen voor de toeristische toekomst van de sector betreft, lijken twee zaken me logisch. De Eerste Wereldoorlog zal sowieso altijd een belangrijk thema voor de Westhoek blijven. Het is een verhaal dat veel mensen raakt en verbindt. Dat zal in de toekomst zo blijven. Het is ook een verhaal waarmee de Westhoek zich van de rest van Vlaanderen kan onderscheiden. Het is echt uniek en heel de streek moet hier verder op inzetten. Ik ga ervan uit dat de Westhoek dit ook zal blijven doen. De honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog was een speciale periode waarin het thema bijzondere aandacht verdiende en kreeg.

De Westhoek heeft nog meer te bieden. We moeten naar een verbreding gaan. Het is een fiets- en wandelregio. Het is een regio waar het goed genieten is en waar lekker wordt gegeten. Dat zijn in mijn ogen aanknopingspunten die een rol spelen voor het toeristisch aanbod in de Westhoek. De voorlopige statistieken van aankomsten en overnachtingen vertonen een flinke stijging van de interesse uit Nederland. Dat is een potentieel publiek dat met een waaier aan thema's kan worden aangesproken.

Met betrekking tot de concrete acties in functie van nieuwe invalshoeken om het succes van de herdenking te verzilveren, is al verwezen naar het project Feniks 2020. De Vlaamse overheid heeft dit project van in het begin gesteund. Het kan de belangstelling voor het verhaal van de Eerste Wereldoorlog onderhouden en voeden. Dit heeft zich vertaald in een subsidie van het Departement Buitenlandse Zaken. De financiële steun van Toerisme Vlaanderen bedraagt 500.000 euro. Ik benadruk dat de initiatiefnemers, net als tijdens de vorige jaren, in Toerisme Vlaanderen een partner zullen vinden om dit project met betrekking tot de wederopbouw in het buitenland te promoten.

Dit najaar zijn al heel wat initiatieven in het Verenigd Koninkrijk gepland. Volgend jaar wordt deze promotie vervolgd met een digitale campagne en met persreizen vanuit het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Er komt ook een studiereis voor touroperators uit Australië en Nieuw-Zeeland. Toerisme Vlaanderen werkt actief mee aan twee workshops voor touroperators uit het Verenigd Koninkrijk, die door mensen uit de Westhoek zelf worden opgezet.

Met betrekking tot de vraag of ik het aanbod inzake de Eerste Wereldoorlog een prominente plaats in het permanent productaanbod wil geven, wil ik iedereen eraan herinneren dat Toerisme Vlaanderen het aanbod rond de Eerste Wereldoorlog al lang voor de eeuwherdenking steunde. Zo was het agentschap heel nauw betrokken bij de oprichting van het In Flanders Fields Museum in 1998. Ook gedurende de jaren nadien heeft het agentschap verschillende andere investeringsprojecten met betrekking tot dit thema gesteund. Hetzelfde geldt voor de promotie. In het Verenigd Koninkrijk heeft Toerisme Vlaanderen de sites van de Eerste Wereldoorlog en de Last Post als dagelijkse ceremonie altijd in de communicatie opgenomen.

Dat de eeuwherdenking achter ons ligt, verandert niets aan de situatie. Die herdenking heeft ons inzicht in het belang van dit verhaal enkel aangescherpt. Het is een feit dat dit een wezenlijke bijdrage tot de lokale economie levert. Even belangrijk is dat het bezoek aan de sites van de Eerste Wereldoorlog ons verbindt met een verleden dat we met veel mensen van over heel de wereld delen.

Het is, jammer genoeg, niet gelukt het statuut van werelderfgoed van UNESCO te bemachtigen, maar deze sites zijn elke dag wel degelijk erfgoed van de wereld. Als gastvrije bestemming hebben we de verantwoordelijkheid om hier, nu en in de toekomst, met zorg en engagement mee om te gaan.

Ik denk dat veel scholen en gezinnen in Vlaanderen de Westhoek bezoeken. Ik weet dat veel kinderen vanuit Limburg geregeld een bezoek brengen. Veel Vlaamse gezinnen doen dit omdat het tot onze geschiedenis behoort. Dit is iets wat we allemaal aan de toekomstige generatie moeten doorgeven.

Emmily Talpe (Open Vld): Bedankt voor het uitgebreide antwoord, minister. Het is een geruststelling dat u het herdenkingstoerisme niet loslaat. Ik had het ook niet anders verwacht. Het zou bijzonder jammer zijn van het opgebouwde werk en de vele investeringen, niet alleen vanuit de hogere overheid, maar ook van de lokale overheid en onze private actoren: investeerders, horeca, logiesverstrekkers. We moeten hen blijven ondersteunen. U haalde zelf de brexit aan. We voelen dat er een aarzeling zit in de reservaties. We zullen heel alert moeten zijn.

U zet ook verder in op promotie in het Verenigd Koninkrijk. Ik heb de vorige keer al aangehaald dat we zeker ook andere bestemmingen moeten trachten aan te trekken om Vlaanderen en de Westhoek een bezoek te brengen. We moeten daarop inspelen, want stel dat er een serieuze terugval komt vanuit het Verenigd Koninkrijk, dan hebben we toch ten minste die buffer om op een andere manier de impact op de sector en de investeringen te minimaliseren.

Ik ben heel blij dat u wijst op de goede samenwerking met diverse actoren, zowel gericht op de economie als educatief. Dat is heel belangrijk. U hebt daar in mij een partner voor. Als burgemeester van de stad Ieper vind ik het goed dat wij lokaal mee kunnen trekken aan het verhaal en dat we het inderdaad kunnen verbreden. We hebben het herdenkingstoerisme, maar we kunnen dat perfect koppelen aan fietsen, aan shoppen, aan lekker eten. We kunnen daar een heel verhaal van maken, ook met onze musea. We hebben daar lokaal ook een verantwoordelijkheid om gepast om te gaan met datgene wat op ons afkomt, onder andere de brexit. U mag daarvoor gerust naar ons kijken, om mee met u aan de slag te gaan.

In mijn regio word ik wel wat overspoeld door bezorgde reacties. Toerisme is in onze regio goed voor meer dan 1400 voltijdse jobs. Die economische kant is dus wel heel belangrijk. Ik zal die bezorgdheid hier geregeld blijven herhalen, zowel met betrekking tot herdenkingstoerisme an sich als tot wat er gebeurt als het toerisme vanuit het Verenigd Koninkrijk inderdaad een serieuze terugval zou kennen. Ik kijk uit naar de cijfers van de eerste zes maanden, die al in een gefinaliseerde versie beschikbaar zouden zijn. Ik hoop dat we die heel binnenkort kunnen krijgen, om op basis daarvan onze analyse te kunnen maken.

Ik wil nog even ingaan op het combiverhaal met de Vlaanderenbrede fietslijn. Wij hebben de wielerklassieker Gent-Wevelgem in onze stad, die als baseline ook 'In Flanders Fields' heeft. We hebben die koppeling al gemaakt en dat werkt heel goed. Dat trekt ook mensen aan om de fietsroute te volgen langsheen onze oorlogs-verhaal-locaties, en tegelijk heb je dan ook het sportieve aspect van het fietsen. Ik denk dat we daar maximaal op moeten inzetten. Ook daarvoor hebt u in mij dus een partner.

Ik heb de raming van bestedingen in 2018, zo'n 308 miljoen euro, aangehaald. Ik weet niet of er in de cijfers die u hebt van het aantal toeristen, ook al gekeken is naar de impact of de bestedingen van toeristen. Als dat er nog niet is, zullen we moeten wachten tot na het einde van het jaar om daar meer zicht op te krijgen.

Voor de rest bedank ik u voor uw positieve antwoord. Ik zal dit samen met u nauw opvolgen. We hebben er alle belang bij om de Westhoek, het herdenkingstoerisme en het toerisme in heel Vlaanderen te laten floreren.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik wil ook vanuit de Vlaams Belangfractie vragen dat er voldoende aandacht blijft gaan naar het herdenkingstoerisme

in de Westhoek. Zo zijn wij er ook voorstander van dat er in de komende jaren, na het herdenkingstoerisme met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog, voldoende wordt ingezet op onder andere het thema van de wederopbouw. Dat thema verdient ook de nodige aandacht voor een ruim publiek, op een kwaliteitsvolle en eigentijdse manier, met aandacht voor alle aspecten van de wederopbouw van onze samenleving.

Toerisme Vlaanderen moet alleszins de ambitie blijven hebben om de internationale aantrekkingskracht van het Wereldoorlog I-thema in de komende jaren te consolideren op een niveau dat hoger is dan voor de periode 2014-2018. Het Vlaams Belang wil dus dat er ook in de komende jaren voldoende middelen worden uitgetrokken om het battlefieldtoerisme in de Westhoek te blijven ondersteunen.

Collega's, Westtoer plant inderdaad ook nog enkele themajaren rond oorlogslandschap en wil ook de focus leggen op monumenten. Een van die monumenten moet zeker de Menenpoort zijn. De Menenpoort werd in 1927 door de Britten gebouwd ter nagedachtenis van de meer dan 54.000 Britse en Commonwealthsoldaten die in de Eerste Wereldoorlog sneuvelden of nooit werden teruggevonden. Het is misschien nog wat vroeg, maar zijn er plannen om naar aanleiding van die 100e verjaardag van de bouw van de Menenpoort een plechtige herdenking te organiseren?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): De periode van de herdenking van 1914-1918 en de aanpak daarvan door Toerisme Vlaanderen onder impuls van voormalig minister-president Bourgeois en later voortgezet door minister Weyts, loont echt. Het is het eerste en zeer goede voorbeeld van die thematische aanpak, en die werkt. Dat moeten we Vlaanderenbreed voortzetten. We hebben dat in de vorige legislatuur gedaan met Vlaamse Meesters en andere. Nu liggen er nieuwe accenten en dus ook nieuwe kansen klaar voor heel Vlaanderen. Dat is van groot belang.

In de afgelopen jaren, maar eigenlijk al voor 2014 is er zeer veel geïnvesteerd in infrastructuur. Daarna is het verhaal van Wereldoorlog I op de kaart gezet door de nieuwe sites die zijn geopend, maar ook door de goede samenwerking met Westtoer, met de privépartners en met heel veel organisaties die allemaal samen in dat verhaal zijn gestapt. Dat loont, dat zien we aan de bezoekerscijfers.

We moeten wel vaststellen dat we al voor 2012 bezoekers hadden in de Westhoek en dat dat nu is gestegen. In 2019 was er een lichte terugval, maar we zitten nog altijd op een hoger niveau dan voor 2012. Als we dat kunnen bestendigen door verder promotie te voeren – helaas komt de brexit daar nu tussengefietst –, en aandacht te hebben in de promotie voor de Britse markt, dan kunnen we het herdenkingstoerisme nog enkele jaren voortzetten. Dat verhaal is een universeel thema en zal altijd blijven bestaan. Het is ook onze taak, zowel van Vlamingen als van andere landen en mensen, om de wreedheid van de oorlog onder de aandacht te brengen van de jongere generaties. Waar kun je dat beter ontdekken dan daar?

Daarnaast biedt de ontwikkeling van de hele Westhoek enorm veel kansen om in te zetten op andere verhaallijnen. Dat is de manier waarop we ons toerisme moeten enten op die thema's. Als we de verhaallijnen die in een bepaalde streek zeer aanwezig zijn, met infrastructuur en met evenementen nog meer in de kijker kunnen zetten, dan zijn we absoluut op de goede weg om Vlaanderen wereldwijd toeristisch op de kaart te zetten.

Minister Zuhal Demir: Ik begrijp de bezorgde reacties, zeker met de brexit voor de deur en de twijfel daarover. Ik zal de cijfers bezorgen aan het secretariaat. Misschien is dat interessant voor jullie. Er was een daling van het Britse toerisme naar de Westhoek met 12,8 procent, maar ook een stijging van het Nederlandse toerisme met 17,6 procent en een lichte stijging van het binnenlandse toerisme.

Daarom denk ik dat de verhaallijnen die men in het verleden heeft bedacht, de goede weg zijn. Dat is uniek in Vlaanderen, onder andere in Ieper.

Ik begrijp de bezorgdheid, maar als we voort blijven werken met de verschillende actoren, als Toerisme Vlaanderen met de communicatiecampagne en met de promotie blijft inzetten op dit thema, als we ook iets breder gaan als fiets- en wandelregio en met het Fenixproject, dan zullen we aan die bezorgdheid tegemoetkomen.

De cijfers ga ik overmaken aan het secretariaat. Wat betreft 100 jaar Menenpoort in 2027: dat neem ik sowieso mee. Het is niet meer dan normaal dat we daarrond iets opzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de sensibilisering voor 'Iedereen verdient vakantie' en de subsidiëring ervan
– 363 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister, we zijn het er allemaal over eens dat toerisme heel veel positieve effecten heeft. Mensen kunnen er eventjes tussenuit. Ze ontsnappen aan de dagelijkse ratrace van het leven. Het is een manier om zich te ontspannen, zich te ontplooiën en nieuwe vaardigheden te leren. In uw beleidsnota geeft u terecht aan dat vakantie een recht is van iedereen. We moeten drempels blijven herkennen en wegwerken. Daarop moet de komende jaren verder worden ingezet. Zo geef je iedereen de kans om aan toerisme te doen en laat je zoveel mogelijk mensen participeren.

Ik ben dan ook verheugd om te lezen dat u vanaf 2020 1 miljoen euro extra uittrekt voor 'Iedereen verdient vakantie'. In een artikel in De Zondag van 27 oktober 2019 las ik dat u vijftien projecten wilt subsidiëren om de drempels te verlagen die bepaalde doelgroepen ondervinden om op vakantie te gaan.

Hoeveel budget voorziet u deze legislatuur om de doelstelling 'Iedereen verdient vakantie' te behalen? Hoe worden deze subsidies verdeeld over de verschillende provincies enerzijds en over de verschillende projecten anderzijds? Aan welke voorwaarden moet een project voldoen om deze subsidies te kunnen ontvangen? Zult u stappen ondernemen om nog meer organisaties of projecten te doen instappen in 'Iedereen verdient vakantie', zodat het aanbod voor de doelgroepen kan worden uitgebreid?

Plant u, naast deze subsidies, andere initiatieven om drempels te verlagen voor personen in armoede? Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat de doelgroepen nog meer de weg vinden naar de initiatieven van 'Iedereen verdient vakantie'?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u, collega, voor uw vraag. Wij voorzien inderdaad 1 miljoen euro extra budget voor 'Iedereen verdient vakantie'. Het jaarlijkse budget komt daardoor op 2.252.000 euro. Het bedrag bestaat uit de huidige 484.000 euro voor projectsubsidies, 768.000 euro voor de werkingssubsidies van de sociaal-toeristische verenigingen, en dan nog 1 miljoen euro extra budget. Er is geen vastgelegde verdeling van de middelen over de provincies. Het heeft betrekking op het hele Vlaamse Gewest en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Alle ingediende subsidiedossiers worden afgetoetst aan vooraf bepaalde beoordelingscriteria, die zijn vastgesteld in het ministerieel besluit van 15 januari 2019. Projecten moeten voldoen aan de voorwaarden die beschreven staan in de artikelen 5 tot 7 van dat besluit. De einddatum van de ingediende projecten is 31 december 2020. De begunstigde dient ten laatste op 30 april 2021 de inhoudelijke en financiële eindrapportage van het project in te dienen. Na afloop van het project kan dat evenwel in stand worden gehouden met eigen middelen. Er kan maximaal één project per indiener worden ingediend. Er is wel een samenwerking tussen verschillende projectindieners binnen één project mogelijk. Binnen het samenwerkingsproject moet er een primaire indiener zijn die de subsidie aanvraagt en aan wie de eventuele subsidie wordt toegekend en uitbetaald. De mogelijkheid bestaat om een deel van de subsidie door te geven aan een of meer secundaire begunstigten indien deze de intentie op voorhand hebben aangegeven. Een indiener kan slechts eenmaal primaire indiener zijn. De ingediende projecten mogen niet tot de reguliere werking van de organisatie behoren.

Wat de vraag over de uitbreiding van de doelgroepen en de verlaging van de drempels betreft, kan ik meedelen dat het decreet voorziet in de mogelijkheden om nieuwe organisaties en nieuwe initiatieven te ondersteunen. Ik wil in de eerste plaats inzetten op een volledige uitvoering van het decreet. Een van de sterktes van het decreet is net dat het alle initiatieven samenbrengt die de drempels voor personen in armoede verlagen. Het decreet voorziet ook in nieuwe instrumenten. Het meest in het oog springend instrument is de ondersteuning door het Steunpunt Vakantieparticipatie van alle leden van het netwerk. Alle sociaal-toeristische actoren worden samengebracht in een versterkt 'Iedereen verdient vakantie'-netwerk.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord, maar ik heb nog een vraag. Ik heb het misschien verkeerd begrepen, maar blijkbaar is er geen verdeling per provincie. Het zou dus theoretisch mogelijk zijn dat de provincie Antwerpen met 70 procent van het geld voor 'Iedereen verdient vakantie' gaat lopen. Wie het eerst en het slimst is, krijgt het meest.

Minister Zuhal Demir: Zo werkt het niet. Zodra de dossiers zijn ingediend, wordt nagekeken wie aan de hand van de beoordelingscriteria al dan niet in aanmerking komt. Ik heb geen gegevens over de provincie Antwerpen. Misschien wonen in die provincie meer mensen die hier behoefte aan hebben. Dat weet ik niet. De beoordelingscriteria zijn in het ministerieel besluit vastgelegd en elk dossier moet hieraan beantwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, de cijfers in verband met het hele subsidiepakket voor 'Iedereen verdient vakantie' zijn al vermeld. Dit omvat onder meer de werkingssubsidies voor de sociaal-toeristische organisaties, namelijk 780.000 euro.

Tijdens de vorige legislatuur is het nieuw decreet goedgekeurd. In afwachting van de uitvoeringsbesluiten is al in meer middelen voorzien. Een van de zaken waarvoor in middelen is voorzien, is de projectoproep. We moeten dat eigenlijk beschouwen als een voorbereiding van de uitvoering van het nieuwe decreet. Het nieuwe decreet is nog niet in uitvoering. De idee is dat de nieuwe zaken die in het decreet zijn opgenomen, al eens moeten worden getest.

Ik kan een voorbeeld in verband met innovatie geven. We willen met dit decreet meer doelgroepen vatten. Als een organisatie veel ervaring heeft en een heel goed concept in verband met autisme heeft, kan ze op de projectoproep ingaan. Ze kan dan, bijvoorbeeld, een partnerschap met een andere organisatie aangaan om te

na te gaan of het concept naar een concept voor andere doelgroep kan worden overgedragen. Het is net voor die projectoproepen dat in 448.000 euro is voorzien.

Voor zover ik weet, loopt die projectoproep nog en die projecten zullen volgend jaar worden uitgevoerd. Dan zal worden bekeken of er sprake is van kennisoverdracht tussen de verschillende doelgroepen, alsook of er innovatieve zaken uit voortkomen. Tijdens de uitvoering van het nieuwe decreet zullen we die zaken al dan niet verder stimuleren of evalueren of het wel zin heeft.

Minister, ik heb nog een nieuwe vraag, die enigszins aansluit bij een vraag om uitleg die straks nog volgt. Wordt eraan gedacht volgend jaar nog een dergelijke projectoproep te organiseren of zal het bij deze ene projectoproep blijven die nu moet worden uitgevoerd en waaruit we dan al conclusies kunnen trekken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, het extra budget van 1 miljoen euro, gaat dat naar de projecten of naar de organisaties?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, het gaat hier om een substantiële verhoging van het budget, met 1 miljoen euro. Dat is eigenlijk een verdubbeling ten opzichte van voorheen. Ik heb nog een aanvullende vraag over niet-aangewende budgetten uit het verleden. Bij de projectoproep 2019 werd het budget vastgelegd op 484.000 euro, terwijl er een bedrag rond de 454.000 euro werd uitgegeven. Dat is ongeveer een marge van 30.000 euro die over is. We weten dat er per project gemiddeld zo'n 30.000 euro kan worden toegewezen. Wat zal er nu gebeuren met die 30.000 euro die over is? Gaat dat gewoon in de pot van de begroting Toerisme, of zal dat effectief ook aan het sociaal toerisme worden toegewezen?

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Talpe, dat van die 30.000 euro zal ik moeten navragen.

Mevrouw Jans, die 1 miljoen euro gaat naar de projecten. Dat is niet om extra personeel aan te werven. Dat moet gaan naar de kwetsbare mensen die een project indienen voor 'Iedereen verdient vakantie'.

Wat men vooral moet onthouden, is dat we 1 miljoen euro extra voorzien. Dat wil zeggen dat we toch weer heel wat mensen kunnen begeleiden richting de doelstelling van 'Iedereen verdient vakantie'. Dat is een zeer mooi initiatief, dat we ten volle moeten benutten.

Annick Lambrecht (sp.a): Ik ben het eens met de minister dat het een zeer mooi initiatief is, dat we ten volle moeten benutten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opmaak van de nodige uitvoeringsbesluiten bij het nieuwe decreet over sociaal toerisme – 394 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, in juni vorig jaar hebben we hier in het Vlaams Parlement het voorstel van decreet houdende invoering van het programma

'Iedereen verdient vakantie' in het sociaal toerisme goedgekeurd. Als decreetgevers hebben we met dat nieuwe wettelijke kader rond sociaal toerisme voor ogen dat we het recht op vakantie voor alle Vlamingen kunnen garanderen. De eenzijdige nadruk op financiële drempels, zoals in het oude Toerisme voor Allen-decreet, is ingeruild voor een nieuw ondersteuningsbeleid, dat erop gericht is alle mogelijke drempels in de volledige vakantieketen weg te werken.

Het nieuwe wettelijke kader voorziet daarvoor in de oprichting van een netwerk 'Iedereen verdient vakantie', waartoe alle spelers die zich wensen in te spannen om vakantie voor alle Vlaamse vakantiegangers mogelijk te maken, kunnen toetreden na ondertekening van het charter 'Iedereen verdient vakantie'. Dat gaat over publieke, maar ook private spelers die op een of andere manier willen meehelpen aan de uitbouw van vakantie voor iedereen. De decreetgevers hopen op een zeer divers toeristisch aanbod, echt op maat van elke vakantieganger. We kijken daarvoor dus niet enkel naar de traditionele sociaaltoeristische actoren, maar evenzeer naar private ondernemers of organisaties die maatschappelijk engagement willen opnemen.

Het nieuwe wettelijke kader erkent daarnaast de rol van bemiddelingskantoren die mensen naar vakantie moeten toeleiden en voorziet voor die kantoren ook extra begeleiding en ondersteuning. Ik ben uiteraard verheugd dat de nieuwe regering aangeeft voort te willen gaan op dat elan, want in het regeerakkoord is sprake van volgende passage: "Daar waar het Toerisme voor Allen decreet zich enkel richtte op personen met een financiële drempel, zal Vlaanderen met het decreet "Iedereen verdient vakantie" ook focussen op andere drempels die mensen weerhouden om op vakantie te gaan. Concreet ondersteunen we de werking van sociaal-toeristische organisaties en bemiddelingskantoren om de vakantieparticipatie van Vlamingen te verhogen."

Toerisme Vlaanderen is sindsdien bezig met de opmaak van de vereiste uitvoeringsbesluiten. Tijdens de bespreking van de laatste beleidsbrief Toerisme van de voorbije legislatuur gaf toenmalig minister van Toerisme Ben Weyts mee dat er in eerste instantie een besluit diende te worden opgemaakt waarin de stuurgroep door de Vlaamse Regering zou worden samengesteld. Deze stuurgroep is het decretaal verankerde orgaan waaraan de Vlaamse Regering advies moet vragen met betrekking tot de inhoud, voorwaarden en procedure tot ondertekening van het charter en daarbij horende beeldmerk.

Daarnaast diende er een tweede uitvoeringsbesluit te worden opgemaakt met alle bepalingen rond het charter en het beeldmerk alsook erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden voor sociaal-toeristische organisaties, erkenningsvoorwaarden voor bemiddelingskantoren, voorwaarden rond projectoproepen, een overgangsregeling en de inwerkingtreding. De opmaak van dit tweede uitvoeringsbesluit gebeurt in nauw overleg met de sector via een daartoe opgerichte werkgroep.

Qua timing werd er toen naar gestreefd om alle benodigde uitvoeringsbesluiten tegen medio 2019 klaar te hebben zodat het decreet in 2020 in werking zou kunnen treden. Eind maart dit jaar keurde de Vlaamse Regering het besluit goed over de samenstelling van de stuurgroep 'Iedereen verdient vakantie'. Over het overige uitvoeringsbesluit is tot op heden nog geen verdere informatie gekend.

Hoever staat uw administratie, minister, met de opmaak van de uitvoeringsbesluiten? Kunt u verduidelijken wie er allemaal in de werkgroep zetelt die namens de sector betrokken wordt bij de opmaak van de besluiten?

Hoe komt het dat de eerder vooropgestelde timing niet kon worden aangehouden? Wat zijn de voornaamste punten die nog voorwerp uitmaken van discussie? Wanneer plant u dit nieuwe decretale kader in werking te laten treden en wanneer

zal het communicatietraject dat voorzien is naar de sector toe voorafgaand aan de inwerkingtreding worden opgestart?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De stuurgroep 'Iedereen verdient vakantie' werd aangesteld door de Vlaamse Regering op 22 maart 2019. Toenmalig minister van Toerisme Weyts stelde in juli 2018 een werkgroep samen. De werkgroep was verantwoordelijk voor het ontwikkelen van adviezen rond projectsubsidies, samenstelling, erkenning en enveloppefinanciering, erkenning van bemiddelingskantoren en overgangsmaatregelen.

De leden van deze werkgroep zijn Rudi Kennes van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, Peter Beatse van LEJO vzw, Tom Decraecke van Koninklijke Villa, Frederik Vercammen van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, Bart Vermeulen van Koepel van Attracties en Musea, David Talloen van Provincie Oost-Vlaanderen, Michel Vandendriessche van PASAR vzw, Licorice Leroy van het Vlaams netwerk tegen armoede, Els Lowyck van Toerisme Vlaanderen, Marianne Schapmans van Toerisme Vlaanderen en Rein Meus van Toerisme Vlaanderen.

De stuurgroep 'Iedereen verdient vakantie', aangesteld door de Vlaamse Regering, heeft zijn advies met betrekking tot het charter en het beeldmerk afgeleverd op 21 juni 2019. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van Toerisme Vlaanderen en vertegenwoordigers uit de sector van sociaal toerisme die representatief zijn voor het aanbod, de bemiddeling en de gebruikers. De leden van de stuurgroep zijn Jan Van Praet van Toerisme Vlaanderen, Marianne Schapmans van Toerisme Vlaanderen, Michel Vandendriessche van Toerisme Vlaanderen, Jonas Quinteyn van Bizon vzw, Bart Vermeulen van Attracties & Musea vzw, Vera Gebeelen van Pierre & Vacances, Tom Decraecke van Koninklijke Villa, Bieke Parmentier van Berkelhoeve/vzw Elegast, Francis Fivez van NZ Vakanties, Roeland Schaeken van Horizont vzw, Razia Alibhai van Brussels Onthaalbureau, Karen Sleurs van het OCMW Oudenaarde, Licorice Leroy van Netwerk tegen Armoede vzw, Dimitri Haezebrouck, voorzitter van Vrijetijdspunt Oranje vzw, Pat Rooseleers van OKRA vzw.

Het voornaamste openstaande knelpunt heeft betrekking op het afstemmen van de uitvoeringsbesluiten op de Europese staatssteunregelgeving. Ik vind het belangrijk dat deze afstemming juridisch correct gebeurt. Indien Europa immers zou oordelen dat de in het decreet voorziene subsidies eigenlijk onrechtmatige staatssteun zijn, zou dit dramatische gevolgen hebben voor de sociaal-toeristische sector. Doordat artikel 20 van het decreet bepaalt dat alle onderdelen van het decreet samen in werking dienen te treden, blokkeert dit knelpunt ook de eventuele uitvoering van de andere onderdelen.

Zoals ik al in mijn beleidsnota aangaf, wil ik het decreet 'Iedereen verdient vakantie' in zijn geheel evalueren en een ontwerp van decreet met de nodige wijzigingen voorleggen aan het Vlaams Parlement. De effectieve inwerkingtreding zal naar alle waarschijnlijkheid pas in 2021 gebeuren. Intussen zal het agentschap Toerisme Vlaanderen intensief overleg plegen met de sociaal-toeristische actoren. Ik streef ernaar om bij de overgang van het bestaande naar het nieuwe decreet de continuïteit in de sector te verzekeren, zowel door het maximaal benutten van de mogelijkheden van het bestaande decretale kader als door het voorzien in de nodige overgangsmaatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Als ik het goed begrijp, liggen het charter en het beeldmerk klaar. De stuurgroep is inderdaad een heel representatieve samenstelling van alle actoren die met het sociaal toerisme te maken hebben, zoals we het in het decreet voor ogen hadden. Als ik het goed begrijp, is er maar één

knelpunt: de afstemming met de EU-staatssteunregeling. Het is inderdaad belangrijk dat we dat goed uitklaren. We moeten het decreet zoals het nu is aanpassen. U zult met een ontwerp van decreet naar hier komen.

Zijn er naast dit probleem ondertussen nog andere zaken opgedoken waarvoor eventueel een wijziging nodig is? Wij kijken uit naar dat nieuwe ontwerp van decreet. Daardoor kan niets anders in uitvoering gaan. De nieuwe timing die ik nu hoor, is 2021. Vandaar mijn oproep, die ik daarnet formuleerde, om nog eens een projectoproep te herhalen. Dat past perfect bij uw stelling om in die tussenperiode de continuïteit en het maximaal benutten van de mogelijkheden en de visie van het nieuwe decreet al zoveel mogelijk toe te passen.

Concrete communicatie over het decreet en de uitvoeringsbesluiten is er niet, maar misschien kan er toch al wat communicatie naar het veld worden opgezet. Misschien kan het beeldmerk al eens onder de aandacht worden gebracht. Dat opent de ogen van alle Vlamingen en alle burgers. Er zijn inderdaad heel veel Vlamingen die een of andere drempel hebben, al is het maar een oudere dame die absoluut met haar hondje op vakantie wil. Dat kan al een drempel zijn. Door dat beeldmerk onder de aandacht te brengen en nog maar eens onder de aandacht te brengen dat iedereen vakantie verdient, krijgen we de verbreding die we voor ogen hebben onder de aandacht.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het is inderdaad belangrijk om goed te communiceren met de sector. Zodra de subsidies zijn aangevraagd, is er wel wat tijd nodig om het dossier goed voor te bereiden. Het zal nog een eindje lopen, maar het is belangrijk om nu al tussentijds te communiceren. Onzekerheid en onwetendheid zijn vaak een bron van frustratie. Ik doe dus ook een warme oproep om gedegen te communiceren.

Minister Zuhal Demir: Ik wil uiteraard de continuïteit verzekeren. Dat is een belangrijk gegeven. Naast het juridisch goed afstemmen van de voorziene subsidies, zodat dat niet als onrechtmatige staatssteun wordt gezien. Het is heel belangrijk dat we dat goed onderbouwen. Daarom zullen we met een aangepast ontwerp van decreet terug naar het parlement gaan. Naar alle waarschijnlijkheid zal dat in 2021 gebeuren.

Naast dat gegeven zijn er een paar kleine technische zaken. Er zijn dingen die altijd terugkomen en die niet op elkaar zijn afgestemd. Je moet bijvoorbeeld altijd dezelfde definitie hanteren. Er zit niets onmogelijks in waardoor dat zou blokkeren. Het gaat vooral over dat punt, dat we juridisch op punt moeten zetten. Het zou heel jammer zijn indien we het hele gegeven met een slechte motivering en juridische onderbouw onderuit zouden halen. Het is immers een heel mooi initiatief, en we zullen de continuïteit ondertussen sowieso verzekeren.

Cathy Coudyser (N-VA): We moeten dat juridisch goed uitklaren, zodat we in de toekomst geen verrassingen krijgen. Het lijkt me belangrijk dat we ons op dit vlak met de beste experts omringen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bouwwerken in de Gentse Sint-Baafskathedraal voor de realisatie van het nieuwe bezoekerscentrum voor het Lam Gods – 396 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Voorzitter, aangezien het een vraag om uitleg over Gent betreft, kom ik graag even naar deze commissie. Ik ben tevreden dat ik daarnet op de website van de VRT heb kunnen lezen dat de vier panelen van het Lam Gods klaar zijn om in het bezoekerscentrum te hangen. Er is echter nog een probleem met de verbouwingswerken aan de Sint-Baafskathedraal voor dat bezoekerscentrum.

Die verbouwingen zijn in maart 2019 gestart en het is de bedoeling dat heel dit project een plaats heeft in het project Vlaamse Meesters, dat de vorige minister nog heeft goedgekeurd. Het is de bedoeling in 2020 de schilder Jan Van Eyck in de kijker te plaatsen. Dit past in de hefboomprojecten van Toerisme Vlaanderen. Daarnaast zal in het Museum voor Schone Kunsten de mooie overzichtstentoonstelling 'Van Eyck. An optical revolution' plaatsvinden. Het is moment om daar wat reclame voor te maken. Het gaat hier om een cofinanciering door een groot gedeelte van de Vlaamse overheid, waaronder het agentschap Onroerend Erfgoed, het agentschap Kunsten en Erfgoed, Toerisme Vlaanderen en het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

Onlangs heeft de kerkfabriek van de Sint-Baafskathedraal het stadsbestuur van Gent een onheilspellend bericht gestuurd. Voor de opening van het onthaalcentrum wordt de kerkfabriek geconfronteerd met bijkomende eisen van het agentschap Onroerend Erfgoed. Hierdoor zou de oorspronkelijk op 9 miljoen euro geraamde kostprijs tot maar liefst 30 miljoen euro oplopen. Dit doet even de wenkbrauwen fronsen. De kerkfabriek is natuurlijk op zoek naar de nodige financiering en heeft dan maar een schrijven gericht tot het stadsbestuur.

Minister, hoe is de verdeling van het totale budget initieel geregeld? Welk bedrag komt van welke overheidsinstantie? Welke criteria zijn aan deze budgetten verbonden? Is aan deze criteria voldaan? Kunt u wat meer uitleg geven over de geschetste budgettaire problematiek? Hoe is dit zo kunnen ontsporen? De hoofdvraag is evenwel of het hefboomproject hierdoor in het gedrang komt. Zult u iets ondernemen om dit in orde te krijgen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Voorzitter, het in 2016 initieel opgesteld businessplan voorziet in een totale projectkost van 9.352.000 euro. Op 10 november 2016 heeft Toerisme Vlaanderen beslist aan de kerkfabriek van de Sint-Baafskathedraal een subsidie van 4.340.412 euro toe te kennen voor een nieuw bezoekerscentrum voor het Lam Gods.

De criteria die aan dit budget zijn verbonden, zijn bepaald op het ogenblik van de projectoproep voor het project Vlaamse Meesters. Voor de toekenning van subsidies voor de thematische oproep zijn vijf criteria gehanteerd. Ten eerste moet het project een zekere schaalgrootte hebben. Het gaat om minstens 100.000 bezoekers per jaar. Ten tweede moet het project een duurzame economische meerwaarde bieden. Ten derde moet het project kwaliteitsvol zijn. Ten vierde moet het project het merk Vlaanderen versterken. Ten vijfde moet het project een internationale aantrekkingskracht hebben en Vlaanderen wereldwijd mee op de kaart zetten.

Aan al die bovenstaande criteria werd voldaan. Ondertussen is het geraamde budget van 9,3 miljoen euro, waarvan 4,3 miljoen euro door Vlaanderen werd voorzien, inderdaad overschreden. De voornaamste reden voor de ontsporing van het budget zijn de veelvuldige wijzigingen van het concept tijdens de uitvoering van het project. Die wijzigingen waren voor een groot deel het gevolg van beleidskeuzes vanwege de kerkfabriek. Daarnaast was zowel bij het opstellen van het basisconcept als bij de wijzigingen door de kerkfabriek onvoldoende rekening gehouden met de impact van bepaalde opties op het vlak van budget, timing en erfgoedzorg. Men mag immers niet vergeten dat het hier ingrijpende werkzaamheden betreft in een beschermd monument voor de opstelling van een beschermd topstuk. De kostprijs van 30,6 miljoen is ook niet louter voor de opstelling van het Lam Gods en de bouw van een nieuw bezoekerscentrum, maar omvat ook de afgeleide kosten.

Initieel zou volgens het businessplan het Lam Gods opgesteld worden in de Vijdkapel, de kapel waarvoor het ook historisch bedoeld was. De beschikbare ruimte in de kapel werd uiteindelijk niet geschikt bevonden voor het ontvangen van grote bezoekersstromen. In plaats daarvan koos de kerkfabriek voor een opstelling in de centrale Sacramentskapel. Die keuze maakte dat nieuwe studies op het vlak van stabiliteit, beveiliging, klimatisatie, licht en verduistering nodig waren. Het verduisteren van de centrale koorkapel heeft immers een grote impact op de licht-inval in de volledige kathedraal. Die wijziging leidde dus tot een vertraging en een meerkost, zowel door de studie als door de extra werken die nodig bleken.

De technische ruimtes voor het bezoekerscentrum zouden oorspronkelijk ingeplant worden in lokalen in het aanpalende bisschoppelijk paleis. Die piste werd door de kerkfabriek verlaten ten voordele van een inplanting in het bezoekerscentrum zelf, wat dan ook weer aanleiding gaf tot een substantiële meerkost en vertraging.

Het ontwerp van het circulatievolume werd aangepast en verfijnd in samenspraak met de Vlaamse bouwmeester. Doordat dat circulatievolume ingeplant werd op het vroegere kerkhof van de kerk, was een archeologisch onderzoek vereist. Tijdens dat onderzoek werden ook verschillende belangwekkende vondsten gedaan. Daarmee was bij het opstellen van het businessplan onvoldoende rekening gehouden. In de crypte zijn historische muurschilderingen aanwezig. Het gebruik van de crypte voor grote stromen bezoekers is echter nefast voor de goede bewaring van die muurschilderingen. Daarom moest de volledige crypte worden geklimatiseerd. De werken aan de crypte moesten bovendien voorafgegaan worden door een uitgebreid archeologisch onderzoek. Met beide was onvoldoende rekening gehouden bij het opstellen van het businessplan.

De restauratie van de vijf kranskapellen van de Sint-Baafskathedraal was initieel voorzien in de verdere toekomst. De keuze van de kerkfabriek om het Lam Gods in de centrale kranskapel op te stellen, maakte dat er werken nodig waren met impact op deze en de aanpalende kapellen. Om efficiëntieredenen werd die restauratie daarom gekoppeld aan de werken voor het bezoekerscentrum. De restauratie wordt voor een belangrijk deel gesubsidieerd vanuit Onroerend Erfgoed. Die kosten staan in principe volledig los van het bezoekerscentrum, maar wegen uiteraard ook op het volledige budget.

Ik wil nog benadrukken dat zowel Toerisme Vlaanderen als het agentschap Onroerend Erfgoed de kerkfabriek tijdens de volledige duur van het project maximaal ondersteund heeft, alsook de keuzes die zij gemaakt hebben nadat het businessplan was afgeleverd. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van een realistisch voorstel ligt natuurlijk in de eerste plaats bij de indiener van een projectvoorstel. Die heeft zich immers contractueel verbonden tegenover de Vlaamse overheid om de werken binnen de gestelde termijn te realiseren.

Komt het hefboomproject hiermee in het gedrang en zal er iets worden ondernomen? Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de kerkfabriek om dit project te realiseren. Wij ondersteunen zo goed mogelijk waar het wordt gevraagd. Om het project gefinancierd te krijgen, zal de kerkfabriek een lening van 20 miljoen euro afsluiten. Die lening zal op een termijn van twintig jaar worden afbetaald door middel van de cashflow die wordt gegenereerd door de exploitatie van het bezoekerscentrum. De kerkfabriek heeft hierover contact met verschillende financiële instellingen, die principieel akkoord gaan op voorwaarde dat de kerkfabriek beschikt over een borgstelling voor 100 procent van dit bedrag over de volledige looptijd van twintig jaar.

Op 28 november laatstleden richtte de kerkfabriek een brief aan de minister-president, aan mijzelf en aan minister Diependaele met een verzoek om borgstelling door de Vlaamse overheid. Hierover is nog deze week een overleg gepland met de kerkfabriek. Mijn collega-ministers en ikzelf wensen dit dossier zo snel mogelijk te finaliseren. Het is belangrijk voor alle partijen dat het Lam Gods in 2020 kan worden getoond in een setting die dit uitzonderlijke werk alle eer aandoet. Daarom zal een stuurgroep waarin alle betrokken partijen vertegenwoordigd zijn, de verdere uitvoering van de werken van nabij opvolgen en bewaken om het dossier zo snel mogelijk te finaliseren.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dit is absoluut een hele boterham als we zien welke zaken er allemaal bij zijn gekomen zoals de glaskapellen, de afgeleide kosten, de archeologische onderzoeken. Het is dan natuurlijk enigszins te begrijpen dat het budget naar 30 miljoen euro gaat.

Minister, u zegt dat de gestelde termijn niet zal worden overschreden. Ik kan me toch voorstellen dat, omdat er nu een andere oplossing moet worden gezocht, met de lening die de kerkfabriek zelf zal aangaan het project niet al te veel maar toch een beetje vertraging zal hebben. Kan de opening nog altijd plaatsvinden in oktober van volgend jaar?

Ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de Vlaamse overheid op de vraag van de kerkfabriek om borg te staan. Deze week is daar nog overleg over met de kerkfabriek. Ik hoop samen met u dat dit mooie project een goed einde zal kennen.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik deel de bezorgdheid van collega D'Hose. Ik was zelf ook verrast dat er drie maal meer kosten zouden zijn, maar u hebt goed uitgelegd, minister, waar dat te situeren valt. Ik ben heel benieuwd naar de afloop van de vraag van de kerkfabriek voor borgstelling. Dat is een belangrijk issue om ervoor te zorgen dat dit dossier een goed einde kan vinden.

Minister Zuhail Demir: We zullen de datum die is gepland, aanhouden. We gaan alles op alles zetten om dat mogelijk te maken. Het is een prachtwerk in een van onze mooie steden. Het zou jammer zijn als dat in het gedrang zou komen. We hebben deze week een overleg en we zullen daar in een heel positieve en constructieve houding naartoe gaan. Zonder vooruit te lopen op de feiten gaan we ervoor zorgen dat we dit in ieders belang en vooral in het belang van het mooie kunstwerk tot een goed einde brengen. Op dit moment wordt de datum toch aangehouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van de recente wateroverlast in Venetië voor de tentoonstelling over Vlaamse Meesters in het Dogepaleis – 457 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, in het Palazzo Ducale op het San Marcoplein loopt van 5 september tot 1 maart 2020 de prestigieuze tentoonstelling 'From Titian to Rubens. Masterpieces from Antwerp and other Flemish collections'. Deze tentoonstelling is een gezamenlijk initiatief van Toerisme Vlaanderen, de stad Antwerpen en de Fondazione Musei Civici di Venezia. De tentoonstelling kreeg ook steun van het Vlaamse departement Cultuur.

Naar aanleiding van deze tentoonstelling keren verschillende iconen van de Venetiaanse schilderkunst tijdelijk terug naar hun thuisstad. Het Antwerpse Rubenshuis leent het 'Portret van een dame en haar dochter' en 'Jacopo Pesaro, bisschop van Paphos, door paus Alexander VI Borgia voorgesteld aan de heilige Petrus' van Titiaan, en het monumentale altaarstuk van de heilige Catharina van Tintoretto tijdelijk uit. Het Dogepaleis ontvangt daarnaast werken van 16e- en 17e-eeuwse Vlaamse meester-schilders zoals Rubens, Jordaens, Van Dyck, Teniers, Brouwer en van Loon. Verscheidene Vlaamse musea stellen voor deze tentoonstelling diverse stukken uit de Vlaamse topstukkenlijst ter beschikking.

Met de expositie van werken van Vlaamse Meesters net op deze plaats, het prestigieuze Dogepaleis, een van de populairste toeristische trekpleisters in de wereld, hoopt Toerisme Vlaanderen vele culturele meerwaardezoekers in Venetië te triggeren om ook nog eens af te reizen naar de bakermat van de Vlaamse Meesters, Vlaanderen zelf.

Enkele weken geleden werd de Italiaanse toeristische trekpleister Venetië getroffen door hevige regenval, met grote wateroverlast tot gevolg. Het waterpeil steeg tot een recordwaarde van 187 centimeter, het hoogste niveau in meer dan vijftig jaar. Meer dan 90 procent van de stad stond onder water, inclusief vele historische gebouwen en pleinen. Uit veiligheidsoverwegingen werd beslist om tal van pleinen, waaronder ook het fameuze San Marcoplein al dan niet tijdelijk af te sluiten en scholen en gebouwen gesloten te houden. Volgens de meest recente berichten die we toen hadden, was ook het Dogepaleis gesloten.

Minister, hebt u weet van schade en/of vervolgschade die de Vlaamse meesterwerken zouden opgelopen hebben als gevolg van de wateroverlast in de onmiddellijke omgeving van het Dogepaleis?

Zijn of waren er op voorhand afspraken gemaakt omtrent de bescherming van deze Vlaamse meesterwerken tegen extreme weersomstandigheden? Het is niet de eerste keer dat Venetië de afgelopen jaren werd geconfronteerd met dergelijke extreme weersomstandigheden. Welke consequenties heeft deze recente overstroming op de voortzetting van de tentoonstelling? Hebt u tot nog toe uit de museumsector signalen opgevangen dat een vervroegde terugkeer van de werken wenselijk of noodzakelijk zou geacht worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega, voor uw vraag.

Volgens mijn informatie is er geen schade aan de Vlaamse meesterwerken. De tentoonstelling vond niet plaats op de gelijkvloerse verdieping. Dat was in dezen uiteraard een voordeel.

De afspraken worden rechtstreeks gemaakt tussen de bruikleengever en de bruikleennemer.

Het San Marcoplein en het Dogepaleis waren tijdens de overstroming uit veiligheidsoverwegingen gesloten voor het publiek. Deze sluiting was van beperkte duur. Ondertussen zijn het Dogepaleis en de tentoonstelling opnieuw open voor het publiek. Er is een volledige bezoekerservaring, zoals vooropgesteld. Naar aanleiding van de overstromingen zijn geen aanpassingen doorgevoerd. We hebben geen signalen in verband met een vervroegde terugkeer opgevangen.

Cathy Coudyser (N-VA): Die wateroverlast heeft maar korte tijd geduurd. Ik neem aan dat dit een beperkte invloed heeft gehad op het aantal bezoekers die op die dag in Venetië waren en niet naar de tentoonstelling konden gaan. Tot maart 2020 zal de tentoonstelling gewoon open zijn. Dit zal weinig gevolgen hebben voor de doelstelling die Toerisme Vlaanderen had vooropgesteld, namelijk om de Vlaamse Meesters te tonen in dit prestigieus gebouw en zo de miljoenen toeristen die daar langskomen te triggeren om ook eens naar Vlaanderen komen. Dit is tenslotte de commissie Toerisme, en in Vlaanderen kunnen we hen nog meer Vlaamse Meesters tonen. Die doelstelling komt niet in het gedrang. Op de datum waarop ik deze vraag om uitleg heb ingediend, was het mogelijk dat er grote schade zou zijn en dat het paleis langere tijd gesloten zou blijven. Dit zou natuurlijk wel gevolgen hebben gehad.

Venetië is natuurlijk een ideale locatie voor onze Vlaamse Meesters en onze Vlaamse kunstenaars. Ik denk dan aan de Biënnale van Venetië, waaraan de Vlaamse overheid in 2021 en 2023 haar medewerking zal geven. In 2021 gaat het om architectuur. Worden vanuit de kunstenaarswereld of de museumwereld vraagtekens geplaatst bij die herhaaldelijke wateroverlast in Venetië? Zijn er stijgende risico's voor uitgeleende kunstwerken, zowel van moderne kunstenaars als van onze Vlaamse Meesters? Ik weet niet of u die vraag ook kunt beantwoorden.

Minister Zuhail Demir: Op die laatste vraag moet ik het antwoord schuldig blijven. Ik weet het niet. Ik kan enkel zeggen dat we geluk hebben gehad dat de tentoonstelling op een hogere verdieping en niet op het gelijkvloers stond. Voor de rest is alles onder controle.

Cathy Coudyser (N-VA): We houden het zo. We kunnen alles het best droog houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde herstructurering van Brussels Airlines en de gevolgen ervan voor het inkomende toerisme – 582 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, op 24 oktober 2019 heeft de directie van Brussels Airlines aangekondigd dat de luchtvaartmaatschappij ten gevolge van het toekomstplan 'Reboot' de komende jaren zal worden afgeslankt tot een kleiner, maar winstgevender bedrijf. Op 7 november 2019 heeft de directie tijdens een

bijzondere ondernemingsraad aangekondigd dat de luchtvaartmaatschappij tegen 2020 een kostenbesparing van meer dan 160 miljoen euro per jaar wil realiseren.

Deze besparingsoefening zal ongetwijfeld een impact hebben op het vluchtaanbod van Brussels Airlines. Vanaf de winter van 2020 zal Brussels Airlines het netwerk van bestemmingen optimaliseren en kunnen eventueel ook routes sneuvelen. In tegenstelling tot toeristische speler Thomas Cook, die vooral Vlamingen naar hun buitenlandse bestemmingen brengt, vervoert Brussels Airlines naast Vlaamse toeristen ook veel internationale toeristen naar Vlaanderen.

Brussels Airlines is voor Toerisme Vlaanderen dan ook een belangrijke partner voor de promotie van Vlaanderen als een toeristische bestemming. Het Vlaams agentschap werkt al vele jaren samen met Brussels Airlines. Recent heeft Toerisme Vlaanderen een versterkte samenwerking met de luchtvaartmaatschappij aangeknoopt in verband met het driejarig evenementenprogramma rond de Vlaamse Meesters. Brussels Airlines, dat zichzelf 'official carrier of the Flemish Masters' mag noemen, en Toerisme Vlaanderen bundelen de krachten om toeristen te laten afreizen naar Vlaanderen en naar de thuishavens van de Vlaamse Meesters Rubens, Bruegel en Van Eyck. Sinds begin mei 2019 heeft Brussels Airlines een Bruegel-vliegtuig in de vloot. Deze Airbus A320 is beschilderd en ingericht met verwijzingen naar de werken van de Vlaamse Meester Bruegel. Daarnaast hebben Toerisme Vlaanderen en Brussels Airlines naar analogie met de 'Hi Belgium Pass' de 'Flemish Masters Experience' ontwikkeld. Dit is een voucher waarmee toeristen vanuit 48 verschillende Europese bestemmingen met Brussels Airlines naar Vlaanderen kunnen vliegen, onbeperkt gebruik kunnen maken van het treinnet van de NMBS en gratis toegang krijgen tot tal van culturele bezienswaardigheden die deel uitmaken van het evenementenprogramma rond de Vlaamse Meesters. Toerisme Vlaanderen streeft ernaar op die manier tussen 2018 en 2020 minstens 1,5 miljoen internationale bezoekers naar Vlaanderen te halen.

Minister, hebt u zicht op de impact van de voorliggende afslankoperatie bij Brussels Airlines op de omvang van het inkomend toerisme voor Vlaanderen? Werd Toerisme Vlaanderen op voorhand geconsulteerd door Brussels Airlines met betrekking tot de bestemmingen die al dan niet zullen worden geschrapt? Zo niet, acht u het wenselijk om daarover alsnog met Brussels Airlines in overleg te treden? Acht u het noodzakelijk om maatregelen te nemen om het vooropgestelde doel van 1,5 miljoen internationale bezoekers naar aanleiding van het project Vlaamse Meesters en het inkomend toerisme in zijn geheel te vrijwaren? Welke concrete mogelijkheden ziet u daarvoor?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ook Brussels Airlines gaat niet voorbij aan de economische realiteit en het streven naar een hogere winstcoëfficiënt en wil via het 'Reboot'-plan ruimte creëren om onder andere te investeren in brandstofzuinigere en minder milieubelastende vliegtuigen. De verbindingen die onlangs werden geschrapt, hebben voornamelijk betrekking op vluchten waarbij voormalig touroperator Thomas Cook verantwoordelijk was voor 80 tot 100 procent van de bezettingsgraad. Voor Vlaanderen zijn vooral volgende bestemmingen van strategisch belang voor het inkomend toerisme: Duitsland, Zuid-Frankrijk, Groot-Brittannië, Spanje, Italië, Oostenrijk, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Zwitserland en Noord-Amerika. Op dit moment hebben wij geen concreet zicht op de plannen van Brussels Airlines voor die bestemmingen. Het 'Reboot'-plan is uiteraard nog niet volledig uitgerold, maar er zijn geen aanwijzingen dat er vluchten die belangrijk zijn voor het inkomende toerisme op bovenvermelde markten, zouden verdwijnen. De frequentie kan daar eventueel wel wijzigen, maar de verbindingen blijven hoogstwaarschijnlijk behouden. Vanzelfsprekend zijn er ook andere aspecten, zoals het optimaliseren van het netwerk binnen de Lufthansa Group en de Star Alliance, die in dit plan meespelen.

Toerisme Vlaanderen werd hier niet over geconsulteerd. Dat is ook niet vereist. De samenwerking tussen Brussels Airlines en Toerisme Vlaanderen wordt positief geëvalueerd. Toerisme Vlaanderen focust op de optimalisering van de 'incoming traffic' binnen het nieuwe strategische kader van Reizen naar Morgen.

Het 'Reboot'-plan wordt nu pas opgestart en zal tegen 2022 op kruissnelheid zijn. De impact in 2020 zal bijgevolg nog minimaal zijn. Momenteel lijkt het mij niet noodzakelijk om met betrekking tot de hervormingen bij Brussels Airlines maatregelen te nemen om de vooropgestelde doelstellingen van Toerisme Vlaanderen naar aanleiding van het project Vlaamse Meesters bij te sturen.

Cathy Coudyser (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik begrijp dat onze belangrijke vluchtroutes hoogstwaarschijnlijk behouden zullen blijven, maar dat er wel een aantal wijzigingen kunnen zijn in de frequenties van en naar die bestemmingen. Ik onthoud ook dat het 'Reboot'-programma nog moet worden uitgevoerd en dat de impact in 2020 echt wel minimaal zal zijn, maar dat voor de rest de samenwerking tussen Brussels Airlines en Toerisme Vlaanderen heel positief geëvalueerd wordt.

Wellicht zal men nu, in de plaats van een samenwerking in het kader van het project Vlaamse Meesters, stilaan overstappen naar een nieuwe samenwerking met Brussels Airlines, gebaseerd op het nieuwe verhaal van Reizen naar Morgen en onze nieuwe florerende bestemmingen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, collega Coudyser, ik hoop dat de impact inderdaad zeer beperkt zal zijn. Vaak wordt de soep niet zo heet gegeten als ze geserveerd wordt. Er zijn ook al onderhandelingen aan de gang, heb ik gehoord. De ceo is aan tafel gaan zitten met de vakbonden. Vorige week hadden we ook de samenwerkingsovereenkomst met Brussels Airlines en TUI, wat ook al een opsteker was.

U had het daarnet over Star Alliance, minister, het netwerk waar Brussels Airlines lid van is. Dat is toch een belangrijk vraagteken, want als de afslanking gevolgen zou hebben voor dat lidmaatschap, heeft dat wel een grote impact. We spreken over 1,3 miljoen transferpassagiers die via dat netwerk passeren op onze luchthaven. Ik geef het maar mee. U kunt daar wellicht niet meteen op antwoorden. Maar we moeten daar wel bijzondere aandacht voor hebben.

Minister Zuhal Demir: Ik dank de parlementsleden voor hun reacties. Ik neem die laatste opmerking mee. Ik ben daar inderdaad geen specialist in, ik geef het door aan de administratie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het overleg van de minister-president met de Chinese ambassadeur – 450 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, in de commissievergadering van 5 november 2019 kondigde u aan dat u op 13 november een overleg plande met de Chinese ambassadeur in België en daar ook de kwestie van de protesten in

Hongkong zou aanklaarten. Als we naar de komende decennia kijken, is het duidelijk dat onze relatie met deze nog steeds rijzende grootmacht steeds belangrijker zal worden. Het vinden van een juist evenwicht in deze relatie zal dan ook belangrijker dan ooit zijn.

Hongkong wordt al maandenlang in beslag genomen door massale burgerprotesten. De eerste protesten in april waren het gevolg van een nieuw wetsvoorstel om de uitlevering van individuen uit de regio naar China mogelijk te maken. Sindsdien zijn de protesten veranderd in een brede campagne om de autonomie en de fundamentele rechten en vrijheden van Hongkong te behouden tegen de toenemende druk van China in.

De intrekking van de uitleveringswet heeft de protesten niet beëindigd en clashes tussen politie en activisten zijn de voorbije maanden gewelddadiger geworden. We zagen schokkende beelden van de manier waarop demonstranten werden geslagen en gegrepen door politieagenten en bendes waarvan wordt beweerd dat ze banden hadden met de regering van Hongkong of zelfs met China. Het is belangrijk om de moedige kracht van de prodemocratie- en prorechtsstaatprotesten in Hongkong te erkennen.

Volgens Human Rights Watch zijn de autoriteiten van China zelf trouwens ook overgegaan tot arrestaties en het lastigvallen van burgers, activisten, studenten en hun families voor steun aan de protesten in Hongkong of voor het delen van protestgerelateerde informatie op sociale media.

Minister-president, maakt u zich zorgen over de toenemende druk van China om de autonomie van en de fundamentele rechten en vrijheden in Hongkong te eroderen ten voordele van de macht van Beijing? Zo ja, hebt u deze bezorgdheid geuit en aangekaart bij de Chinese ambassadeur? Wat was zijn reactie?

Hebt u de bezorgdheden geuit over de mensenrechtenschendingen en het politie-geweld ten aanzien van de burgerprotesten in Hongkong? Kunt u toelichting geven over het gesprek met de ambassadeur daarover?

Er zijn talrijke berichten dat politieel crowdcontrolmateriaal tegen demonstranten wordt gebruikt op een manier die hun mensenrechten schendt. Werden er de afgelopen vijf jaar vanuit Vlaanderen vergunningen voor dergelijk materiaal en/of onderdelen en munitie aan Hongkong afgeleverd? Kunt u bijgevolg garanderen dat er zich geen Vlaamse onderdelen of materiaal bevinden in dit politieel crowdcontrolinstrumentarium, dat ingezet wordt tegen de demonstranten in Hongkong?

In 2018 heeft de Kamer het wetsontwerp houdende instemming met het uitleveringsverdrag tussen het Koninkrijk België en China goedgekeurd. Een vergelijkbaar wetsontwerp heeft in Hongkong dus tot ongekende protesten geleid. Werd deze wet besproken tijdens het overleg met de ambassadeur? Ziet u in de context van de recente protesten in Hongkong de noodzaak om dit uitleveringsverdrag met China te herevalueren en dit aan te kaarten bij de Federale Regering?

De actuele situatie in Hongkong zou niet bestaan indien er geen ernstige zorgen zouden zijn over ernstige schendingen van de mensenrechten door China. In het bijzonder de Oeigoeren hebben het de afgelopen tijd zwaar moeten verduren. Erkent u deze mensenrechtenschendingen tegenover de Oeigoeren en hebt u uw bezorgdheid daarover overgebracht aan de Chinese ambassadeur? Wat was zijn reactie?

Een ander belangrijk punt is de bilaterale relatie in de toekomstige uitrol van 5G in België en de rol van Huawei hierin. Werd ook deze kwestie aangeboord in uw gesprek en werd hierover toelichting gevraagd? Heeft Vlaanderen hierover al een standpunt ingenomen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Lambrecht, ik zal uw eerste twee vragen samen beantwoorden. Ik maak mij uiteraard zorgen over het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden in China. De autonomie van Hongkong en de fundamentele rechten en vrijheden van de burgers van Hongkong, waaronder natuurlijk het recht om vreedzaam te demonstreren, moeten evident gevrijwaard blijven. De escalatie van het geweld moet een halt worden toegeeroepen zodat een duurzame dialoog kan worden opgestart.

Zoals afgesproken in deze commissie en daarna ook nog eens in de plenaire vergadering, heb ik deze bezorgdheid geuit en aangekaart bij de Chinese ambassadeur. Maar u draait lang genoeg mee in de beide parlementen om te weten dat de gesprekken met ambassadeurs vertrouwelijk zijn. Dat geldt dus ook voor dit gesprek met de Chinese ambassadeur. Zoals ik al eerder heb vermeld, heb ik van het Vlaams Parlement een duidelijke opdracht gekregen. Ik heb de ambassadeur in die context ontmoet.

Wat de crowdcontrol en de vergunningen betreft, zijn de voorbije vijf jaar geen vergunningen verleend voor de uitvoer naar Hongkong van defensiegerelateerde producten, inclusief munitie, ander voor militair gebruik dienstig materiaal of ordehandhavingsmateriaal.

In november 2018 is een dual-use-uitvoer naar de politionele diensten in Hongkong goedgekeurd. Het betreft een infraroodcamera voor inbouw in een vast optisch systeem dat voor de kustbewaking is bedoeld. Het Departement Buitenlandse Zaken heeft geoordeeld dat dergelijke vaste systemen voor kustbewaking niet als ordehandhavingsmateriaal kunnen worden ingezet. Aangezien dit vast aan de kust staat, is geoordeeld dat dit niet als ordehandhavingsmateriaal kan worden beschouwd.

Ik heb de door het federaal parlement goedgekeurde wet niet met de ambassadeur besproken. Het sluiten van een uitleveringsverdrag met China is een federale bevoegdheid. Het lijkt me dat ons land hier voorzichtig mee moet omgaan. Ik denk dat verdere vragen hierover beter in de Kamer van Volksvertegenwoordigers worden gesteld.

Het lijkt geen twijfel dat de rechten van de Oeigoeren op grote schaal worden geschonden. We hebben daarover al eerder veel betrouwbare aanwijzingen gekregen. Die aanwijzingen zijn vorige week nogmaals bevestigd in de gelekte interne Chinese documenten. Die documenten leggen in detail uit hoe de onderdrukking van de Oeigoeren wordt georganiseerd. De gesprekken met de ambassadeur zijn vertrouwelijk, maar dit onderwerp is aangekaart.

Wat Huawei betreft, blijft de snelle uitrol van 5G in Vlaanderen een topprioriteit voor de Vlaamse Regering. Dat blijkt uit het Vlaams regeerakkoord, waarin 5G op verschillende plaatsen aan bod komt en waarin de uitrol de nodige aandacht krijgt. Dat gebeurt nog het meest gedetailleerd in het onderdeel over het mediabeleid. Minister Crevits behartigt dit dossier, maar de Vlaamse Regering heeft nog geen standpunt over een eventuele rol van Huawei in deze uitrol ingenomen.

De EU onderhandelt momenteel over een nieuw handelsverdrag met China. De mensenrechten zullen daar deel van uitmaken. Het is mijn aanvoelen dat het Europese niveau het juiste niveau is om min of meer op voet van gelijkheid met China te spreken. We moeten in Vlaanderen goed opletten dat we geen wapens en dergelijke zaken exporteren. Dat is onze verantwoordelijkheid. Het is ook onze verantwoordelijkheid deze zaken in onze contacten met de Chinese diplomatie ter sprake te brengen. Om een impact te kunnen hebben, vormt de EU het juiste niveau. Ik denk dat uitspraken van de Vlaamse Regering weinig indruk maken op de Chinezen

maken. Wij maken deel uit van de EU en wij wegen op die Europese verdragen. Een van de redenen waarom de EU is gecreëerd, is een min of meer gelijke stem te hebben tegenover de grote machtsblokken in de wereld. Als we een klein steentje kunnen bijdragen, moeten we dat echter zeker doen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Minister-president, gezien de confidentialiteit van het gesprek dat u hebt gevoerd, kan ik natuurlijk weinig repliceren. Ik kan enkel hopen dat u in alle confidentialiteit toch ernstig op de feiten hebt gewezen. We zijn hier maar in Vlaanderen, maar als iedereen hierop blijft wijzen, zal dat uiteindelijk misschien toch iets uithalen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, we hebben het daar tijdens voorbije commissievergaderingen, onder meer vorige week, al over gehad. Het is genoegzaam bekend dat heel deze commissie uw bezorgdheden deelt, zowel met betrekking tot de Oeigoeren als met betrekking tot de situatie in Hongkong. Ik ben vorige week nog even doorgegaan op de komende onderhandelingen over het handelsakkoord en over de rol van de EU. Indien we enig gewicht willen hebben, snap ik dat de EU daar grotendeels voor moet zorgen. Dit staat los van de zaken waarvoor we zelf kunnen zorgen.

Ik heb toen ook gepolst naar een position paper. Ik kan dat door middel van een schriftelijke vraag opvragen, maar er is deze legislatuur nog geen position paper opgesteld. Ik weet niet of er de voorbije jaren een position paper is gemaakt. U hebt in uw beleidsnota de ambitie uitgesproken om bij het begin van processen heel snel standpunten te bepalen. Hebt u er enig zicht op of dit standpunt al is vastgelegd? Heeft de Vlaamse Regering al een houding aangenomen of komen we daar in de loop van de komende maanden op terug?

Minister-president Jan Jambon: De situatie is op dat vlak ongewijzigd. We moeten daar in het nieuwe jaar op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het EU-budget 2020 – 512 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, de Europese Raad en het Europees Parlement zijn half november tot een akkoord gekomen over het EU-budget 2020. Dat staat los van het meerjarig financieel kader, dat nog in onderhandeling is. Voor het EU-budget 2020 gaat het over een totaalbedrag van ongeveer 153,6 miljard euro, waarbij de focus onder meer zou liggen op klimaat, concurrentievermogen, onderzoek en ontwikkeling en innovatie, wat uiteraard ook voor ons belangrijk is, maar tegelijk ook op veiligheid en migratie, wat ook belangrijk is voor Vlaanderen.

In de eerste berichtgeving over het akkoord zien we alvast dat voor 25,3 miljard euro aan bijkomende investeringen zou worden gedaan, in vergelijking met het originele Commissievoorstel, voor onder andere economische groei en competitiviteit van onze bedrijven, onder andere in het Horizon2020- en Erasmus+-programma.

Verder is het, wat ons betreft, positief dat de pretoetredingssteun voor kandidaat-lidstaat Turkije wordt verlaagd. U zult zich herinneren dat wij in een recente resolutie gevraagd hebben dat die pretoetredingssteun voor Turkije volledig zou worden afgeschaft. Hier is alvast een eerste aanzet gegeven om die te verlagen in vergelijking met het Commissievoorstel, met ongeveer 85 miljoen euro.

Bijzonder interessant voor Vlaanderen is ook de post van 4 miljard euro die als een soort veiligheidsmarge opzijgezet wordt en die mogelijk ingezet kan worden in het kader van de brexit. Wat dat bedrag exact inhoudt, in het bijzonder voor onze Vlaamse natie, die hard getroffen wordt door de brexit en zelfs met een deal nog altijd de gevolgen zal dragen, is nog niet volledig duidelijk.

De onderhandelingen tussen de lidstaten en het Europees Parlement liepen niet altijd van een leien dakje. Traditioneel wil het parlement telkens meer budget, terwijl de lidstaten iets meer op de rem gaan staan. Uiteindelijk werd er een compromis gevonden op 153,6 miljard euro. De goedkeuring is er gekomen op de Europese Raad van 25 november. Het Europees Parlement heeft er ondertussen op 27 november ook al over gestemd. Minister-president, kunt u wat toelichting geven bij het EU-budget 2020?

U hebt bij meerdere vragen al gewezen op de consequenties van de brexit. Er is nu die veiligheidsmarge, die reserve van 4 miljard euro voor de brexit. We hebben daar vorige week nog een debat over gevoerd. We hebben hier in de commissie al meermaals gepleit voor een brexitgarantiefonds, een openstelling van het globalisatiefonds, een solidariteitsfonds waar bedrijven die getroffen worden of waarbij de werkloosheid zou toenemen, gebruik van zouden kunnen maken.

Bent u van mening dat deze begroting een goede zaak is voor Vlaanderen? Komt ze overeen met de visie en de prioriteiten die Vlaanderen, als nettobijdrager, wel nog als onderdeel van het federale niveau, in deze onderhandelingen naar voren heeft geschoven?

Minister-president Jan Jambon: Elk jaar stelt de Europese Commissie een begroting op voor het daaropvolgende jaar. Zoals u weet, dient deze begroting goedgekeurd te worden door zowel de raad als het parlement. De onderhandelingen tussen het parlement en de raad verliepen inderdaad moeizaam. Zoals gebruikelijk wenste het Europees Parlement een verhoging van de door de Europese Commissie voorgestelde vastleggingskredieten voor 2020, deze keer met 2,7 miljard euro – boven op de verhoging die de Europese Commissie vroeg – wat een stijging met 4,8 miljard euro tegenover 2019 betekent.

De parlementsleden legden in hun positie sterk de nadruk op klimaat en jeugdwerkgelegenheid. De Raad daarentegen wenste een daling van het voorgestelde vastleggingskrediet met 1,5 miljard euro, wat nog een steeds een stijging met 600 miljoen euro betekent in vergelijking met 2019.

Daarbij wensten de lidstaten de focus te leggen op groei, innovatie en migratie. Vooral de Scandinavische landen, Nederland en Oostenrijk voerden de druk voor een realistisch budget sterk op. Naar goede gewoonte vonden de Europese instellingen elkaar ergens halfweg.

Op 18 november werd op de valreep – dat was de deadline – een compromis bereikt, dat in de week van 25 november werd goedgekeurd door de Raad en het Europees Parlement. Het resultaat van de onderhandelingen is een budgetstijging van 400 miljoen euro ten opzichte van het commissievoorstel en van 2,5 miljard euro ten opzichte van het jaar 2019. Ik weet niet juist waar u uw getallen haalt, maar volgens mij zijn de getallen 166,2 miljard euro in 2019 en 168,7 miljard euro in 2020. Dat is dat verschil van 2,5 miljard euro ten opzichte van het jaar 2019.

De bijkomende middelen zullen onder andere worden geïnvesteerd in Horizon 2020 – dat is het programma voor de financiering van onderzoek en innovatie en bedraagt 1,094 miljard euro –, in COSME – het programma voor het concurrentievermogen, met plus 50,9 miljoen euro ten opzichte van 2019 –, in LIFE – het programma voor het Europese milieu- en natuurbeleid, en daar spreken we over plus 31,5 miljoen euro ten opzichte van 2019.

Zoals aangehaald in de inleiding tot deze vraag werden ook belangrijke besparingen doorgevoerd, waaronder de verminderde pretoetredingssteun voor Turkije en besparingen op de salarissuitgaven.

Uw volgende vraag ging over 4 miljard euro brexitveiligheidsmarge. Men voorziet inderdaad in een marge van 4 miljard euro voor onvoorziene omstandigheden. In vorige antwoorden heb ik al gezegd dat de Vlaamse Regering pleit voor compenserende maatregelen in het geval van een niet zo gunstige brexitregeling, in de vorm van een brexitgarantiefonds voor de economieën die het zwaarst door brexit worden getroffen.

Gezien de onzekere uitkomst van het brexitproces achtten de Europese onderhandelaars het evenwel technisch onmogelijk om een dergelijk fonds nominatim te voorzien in de begroting voor 2020. Maar met deze marge van 4 miljard euro houdt de EU wel een slag om de arm en komt ze gedeeltelijk tegemoet aan de Vlaamse positie. Let wel: indien de Commissie deze marge wenst aan te spreken, zullen de Raad en het Europees Parlement hun goedkeuring moeten verlenen, omdat het niet nominatim in de begroting staat.

Tot slot zijn ook de speciale instrumenten opgenomen in deze resterende marges. Hieronder vallen het Europees Solidariteitsfonds en het Europees Globaliseringsfonds. Herinner u dat dat ook specifieke vragen van onze kant waren om die fondsen te kunnen inschakelen in het brexitverhaal.

Vlaanderen ijvert ervoor dat er binnen deze fondsen middelen moeten kunnen worden vrijgemaakt om eventuele ontslagen ten gevolge van de brexit op te vangen, dit zowel binnen het huidig meerjarig financieel kader dat loopt tot 2020, als in het volgende, en misschien nog meer in het volgende dan in het huidige. Ook daar komen de EU-instellingen gedeeltelijk aan tegemoet door het Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering in 2020 open te stellen voor brexitgerelateerde verliezen. Ook dat hebben we kunnen verkrijgen.

Als minister-president van de Vlaamse Regering ben ik erg tevreden met het resultaat. Er is duidelijk sprake van een shift van een traditioneel budget – met een focus op cohesie- en landbouwmiddelen – naar een budget dat de nadruk legt op onderzoek, innovatie en infrastructuur.

Dit komt overeen met de standpunten die Vlaanderen tijdens de onderhandelingen innam. Als nettobetallende deelstaat in een nettobetallende lidstaat pleitte de Vlaamse Regering voor een realistisch budget. Wij zijn dan ook tevreden dat het prijzige enthousiasme van het Europees Parlement enigszins werd getemperd.

Er is wel een stijging van de middelen voor 2020, maar ik merk op dat deze bijkomende uitgaven een duidelijke Europese toegevoegde waarde hebben. Ik ben dan ook zeer tevreden met de verhoging van de budgetten voor Horizon 2020, COSME en LIFE. Dat zijn stuk voor stuk programma's waaruit Vlaanderen veel middelen haalt. De begroting 2020 is dus een goede zaak voor Vlaanderen en ligt duidelijk in lijn met de visie en prioriteiten van de Vlaamse Regering.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw toelichting. Wij kunnen inderdaad tevreden zijn. Het is een compromis tussen het parlement, dat altijd meer wenst, en bepaalde lidstaten, de Scandinavische, noordelijke landen,

waar wij toch wel naar opkijken en hopelijk naartoe groeien, om daar meer realistisch in te zijn.

Anderzijds is het voor ons van belang – en u hebt daarvoor gepleit – dat wij in de resolutie die wij vorige week in de plenaire vergadering vanuit het Vlaams Parlement in het kader van de politieke dialoog rechtstreeks aan de Europese Commissie hebben gericht, het beleid van de Vlaamse Regering en de voorstellen die de Vlaamse Regering gedaan heeft, verder ondersteunen en heel uitdrukkelijk vragen naar dat brexitgarantiefonds. Ik vind het wel jammer dat het nu technisch onmogelijk is om een dergelijk fonds in de begroting van 2020 op te nemen. Ik weet dat er onderhandelingen zijn voor het meerjarig financieel kader 2021-2027. Wie weet is er daar wel een mogelijkheid om een soort van brexitgarantiefonds op te nemen. Anderzijds is het wel goed dat er op een bepaalde manier aan tegemoet is gekomen. U verwees naar de mogelijkheden van het Europese Solidariteitsfonds en het Globaliseringsfonds. Ook hier weet u dat u de steun hebt van bijna het volledige parlement. Onbegrijpelijk maar waar, maar extreem-links heeft zich onthouden. De communisten van de PVDA zeggen: 'Ze willen overal geld voor'. Maar als we in Vlaanderen getroffen worden door bijkomende werkloosheid door de brexit, zegt men dat het eigenlijk niet nodig is om ondersteuning te bieden. Ik begrijp dat totaal niet. Men had er ook niet echt ernstige argumenten voor.

Dit is positief. Er zijn nog andere onderhandelingen volop bezig. Ik verwees al naar het meerjarige financieel kader. Ik hoop dat we daar heel uitdrukkelijk vanuit de Vlaamse Regering, vanuit de administratie, vanuit onze algemene afvaardiging bij de EU opnieuw onze stempel kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, ik treed mijn collega bij. Het komt nu toch wel allemaal heel dichtbij. Hoe gaan we dat aanpakken, die 4 miljard euro extra brexitveiligheidsmarge? Ik ben benieuwd hoe de regio Vlaanderen dat zal invullen. We weten dat Vlaanderen en in het bijzonder de provincie West-Vlaanderen, waar ik helemaal in de frontlinie zit, de grootste shock zullen incasseren. Is dit eveneens gelinkt aan het Vlaamse brexittrustfonds waarover we al spraken?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dit is inderdaad een belangrijke en interessante thematiek. Wat die begroting 2020 of het budget 2020 van de EU betreft, vroeg ik mij af of er op basis van de ervaringen van nu bijsturingen gebeuren in het kader van het meerjarig financieel kader. Blijven de prioriteiten dezelfde of zijn er al dan niet aanpassingen?

Minister-president Jan Jambon: Met de ervaring tot nu kunnen we werken. Het wordt nu belangrijk om de brexitonderhandelingen goed te voeren. Ik ga ervan uit dat de no-dealbrexit is afgewend. Je weet het natuurlijk nooit, maar ik ga er als werkhypothese nu even van uit. We zullen wel zien. We hebben het dus niet over de absolutehorrorstory. Maar de helft van die 28.000 banen liggen nog altijd in de weegschaal als er een slechte deal zou worden onderhandeld. De onderhandelde deal kan nog, in het slechtste geval, tot het verlies van 15.000 banen leiden.

We gaan dat natuurlijk op de voet opvolgen, maar laat ons eerst kijken hoe die onderhandelingen verlopen. We blijven ook verder onze bedrijven informeren. Door onze voorbereidingen hebben we een goede inventaris van wie direct de impact van die zaken zal voelen. We zullen hen verder op de hoogte houden van het reilen en zeilen, maar het kan nog vele kanten uit. Opvolging is de boodschap.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. We hebben hier vorige week gedachtewisselingen met de Vlaamse diplomatie en met

het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) gehad. Het is me opgevallen dat onze diensten de bedrijven volop bijstaan in hun zoektocht naar de steun die ze nodig hebben wanneer er bijkomende of nieuwe douaneformaliteiten komen of praktische problemen zijn. Ik kan enkel vaststellen dat de Vlaamse administratie volledig is voorbereid.

U hebt het over een no-dealbrexit gehad, maar we moeten toegeven dat de verkiezingen duidelijk waren. Het zal nooit een remain-standpunt worden. Er was een sprankeltje hoop bij sommigen dat er misschien een tweede referendum zou komen en dat we misschien in een andere situatie zouden zitten, maar dat gaat niet door. Het horrorscenario van een no-dealbrexit lijkt afgewend. We hebben hier alleszins duidelijkheid over.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het officiële bezoek van de minister-president aan Catalonië – 562 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik weet dat u, net zoals ikzelf en anderen in mijn fractie, een bepaalde voorliefde voor de regio Catalonië hebt. Het is niet alleen een bijzonder mooie streek, maar ook een streek die een bepaald streven naar meer autonomie vertoont. U hebt dan ook eind november 2019 een officieel bezoek aan Catalonië gebracht. Ik wens u hiervoor te feliciteren, want het was uw eerste officiële bezoek aan een autonome regio als minister-president.

U hebt hiermee uiting gegeven aan de resoluties die we niet zo lang geleden en tijdens de vorige legislatuur hebben goedgekeurd. Het gaat in die resoluties om het geweld en om de al te zware veroordelingen van de Catalaanse politici die gevangen zitten en die we ondersteunen. We hebben die strenge veroordelingen veroordeeld.

Op de agenda stond onder meer een onderhoud met uw evenknie, de Catalaanse minister-president Torra. Het bezoek aan Catalonië kon op veel bijval rekenen in de Vlaamse media, maar ook in de Catalaanse en Spaanse pers. Uw bezoek werd ook bijzonder gewaardeerd door minister-president Torra, hoofd van de Generalitat de Catalunya. In jullie gezamenlijke verklaring hebben jullie, geheel in de lijn van onze resoluties, opgeroepen tot de noodzakelijke dialoog in en met Spanje en uiteraard ook tot de vrijlating van de politieke gevangenen. Volgens de Catalaanse minister-president en uzelf moet een oplossing worden gezocht door middel van onderhandelingen en verkiezingen, niet door middel van gerechtelijke beslissingen van rechtbanken.

U hebt zich hierbij terecht zeer expliciet gericht tot de nieuwe voorzitter van de Europese Raad, de heer Michel, en tot Europees commissaris voor Justitie Reynders. U hebt gevraagd dat de EU zou bemiddelen om de gevangenen vrij te krijgen en om de politieke dialoog te krijgen. Het is soms onbegrijpelijk dat de Europese Commissie, overigens voor alle duidelijkheid bijzonder terecht, een mening uit over wat er in Hong Kong gebeurt als daar tijdens betogingen geweld wordt gebruikt en mensen in de gevangenis worden gestoken, terwijl diezelfde Europese Commissie en Europese instellingen zwijgen over het geweld dat wordt gebruikt ten aanzien van betogers in Catalonië en over de bijzonder zware en buitenproportionele straffen die worden uitgesproken ten aanzien van politici, regeringsleiders

en ministers die eigenlijk enkel uiting hebben gegeven aan wat hun kiezers hun hebben gevraagd.

Verder vinden uzelf en uw collega Torra dat de EU moet voorzien in een mechanisme dat de integratie van nieuwe onafhankelijke staten die op democratische wijze ontstaan zijn, mogelijk moet maken, een principe dat ook in het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen en dat ikzelf en mijn fractie, als Vlaams-nationale fractie, uiteraard ten zeerste ondersteunen. De wereld staat niet stil. De Europese Unie is ook geen vaststaand gegeven dat niet zou kunnen veranderen. We hebben gezien dat de Europese Unie is uitgebreid met meerdere lidstaten en dat er anderszids ook, door de hereniging van bijvoorbeeld West- en Oost-Duitsland, veranderingen zijn gebeurd. Waarom zou er geen interne uitbreiding kunnen gebeuren? Dat zou natuurlijk minstens op een eenvoudige en democratische manier moeten gebeuren.

Uw collega, minister-president Torra, reageerde ook bijzonder positief op uw voornemen om de samenwerking tussen de twee deelstaten van Europa te versterken, en dat in het kader van een netwerk van regeringsleiders. Daarbij wordt onder meer gedacht aan Schotland, Baskenland, Noordrijn-Westfalen, Beieren, maar uiteraard ook onze Waalse burens.

Minister-president, kunt u nog bijkomende toelichting geven? Wie hebt u, behalve minister-president Quim Torra, nog ontmoet? Kunt u ook wat toelichting geven bij de gezamenlijke verklaring en de uitvoering daarvan? Welke heel concrete afspraken zijn er gemaakt? Wordt daar gevolg aan gegeven? Kunt u ten slotte ook toelichting geven bij de plannen inzake de samenwerking tussen verschillende deelstaten, waarbij Vlaanderen, maar misschien ook Catalonië, de hoofdrol kan spelen? Welke stappen worden hier ondernomen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, mijn bezoek aan Barcelona en aan de Generalitat de Catalunya past in een lange traditie. Sinds 1992 hebben al mijn voorgangers de opeenvolgende presidenten van Catalonië met regelmaat bezocht, of ontvangen in Brussel. Als pas aangetreden minister-president van Vlaanderen wilde ik die traditie graag voortzetten.

Het bezoek had natuurlijk een extra dimensie. Het werd ingegeven door een op 16 oktober 2019 unaniem goedgekeurde resolutie van dit parlement. Daarin werd de Vlaamse Regering opgeroepen om zowel bij de Spaanse als de Catalaanse regering aan te dringen op politieke dialoog en overleg om de politieke meningsverschillen te overbruggen. Met mijn bezoek aan Catalonië heb ik uitvoering willen geven aan die resolutie. Vanuit dat perspectief denk ik dat de gezamenlijke verklaring die president Quim Torra en ik hebben afgelegd, weinig extra toelichting behoeft. Wij hebben inderdaad samen opgeroepen tot politieke dialoog in Spanje en tot de vrijlating van de politieke gevangenen, het streven naar een oplossing via dialoog, onderhandelingen, verkiezingen en niet via de rechtbank, en de creatie van een mechanisme dat de integratie in de EU van nieuwe onafhankelijke staten mogelijk moet maken die op democratische wijze uit bestaande EU-lidstaten ontstaan zijn.

Ik heb diezelfde dag ook nog de Catalaanse minister van Buitenlandse Zaken, de heer Bosch van ERC (Esquerra Republicana de Catalunya), ontmoet en ook de minister van Digitalisering, die nog een oud-collega van mij was bij IBM, maar wiens naam mij nu even ontsnapt.

Tijdens de onderhandelingen met president Torra werd vooral gesproken over de politieke toestand en actualiteit in Catalonië en Spanje. Daarover werden niet echt concrete afspraken gemaakt. Wij waren het erover eens dat die gevangenen vrij moesten komen.

Tijdens het gesprek met Alfred Bosch werden meerdere thema's aangesneden. De vraag werd gesteld of er actievere samenwerking zou kunnen worden nagestreefd tussen de Vlaamse en de Catalaanse diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland. Dat was een vraag van Catalonië aan ons. Ik heb toegezegd om die vraag verder te onderzoeken en te bekijken wat daar de consequenties van kunnen zijn. We zullen dat op een welwillende manier onderzoeken. Er was ook de vraag aan het Vlaamse Departement Buitenlandse Zaken om ervaring en goede praktijken uit te wisselen met de Catalaanse tegenhanger over praktische kwesties en benaderingen in verband met de organisatie en het beheer van een departement Buitenlandse Zaken op deelstaatniveau. Het gesprek daarover werd door mijn departement toegezegd. Zij hebben die dingen veel minder, maar ze denken er wel aan om dat op te zetten. Wij zullen onze good practices met hen delen. Verder werd ook de idee afgetoetst om gezamenlijke Vlaams-Catalaanse handelsmissies op touw te zetten. Ik denk dat dat interessant zou kunnen zijn. Zij kunnen ons in Midden-Amerika en Zuid-Amerika echt wel introducties geven die voor ons interessant zijn, en vice versa wij ook voor hen.

Ik heb het advies opgevraagd van Flanders Investment & Trade (FIT) om te kijken wat daar ... Ook daar weer heb ik een welwillendheid, gezien de opportuniteiten, om dat te doen.

Ik had ook een interessant gesprek, ik heb het net gezegd, met de Catalaanse minister van Digitalisering Puigñero. Hij heeft de hoofdlijnen van de digitaliseringsstrategie van de Catalaanse regering uiteengezet, waarna het gesprek zich overwegend toespitste op het Catalaanse 'self-sovereign identity project'. Daarmee hoopt de Generalitat van Catalonië een systeem te bouwen dat – al dan niet via blockchaintechnologie – zijn burgers controle geeft over het beheer van de eigen identiteitsgegevens en tegelijk in overeenstemming is met de EU-richtsnoeren ter zake.

Zij kijken nu naar blockchaintechnologie, wij doen in Vlaanderen hetzelfde met een andere technologie – de naam ontsnapt me nu – die op dit moment gepromoot wordt door de uitvinder van het world wide web. We onderzoeken dat. We hebben afgesproken om die twee op technisch vlak bijeen te brengen om te zien waar we van elkaar kunnen leren. Ik heb mijn diensten daarover gedebriefd. In overleg met de Catalaanse tegenhangers zal worden bepaald hoe, waar en wanneer deze interessante gedachtewisseling kan worden voortgezet.

De idee om opnieuw nauwer te gaan samenwerken met een aantal sterkere deelstaten in Europa, kwam inderdaad ook op tafel tijdens het gesprek met de Catalaanse minister van Buitenlandse Zaken. Die wens en die ambitie is er alleszins aan beide kanten. We hadden echt niet veel tijd nodig om die man daarvan te overtuigen.

Maar we willen tegelijk ook vermijden om holderdebolder nieuwe platformen of organisaties in het leven te roepen. Er bestaan vandaag al heel wat van dergelijke Europese netwerken van deelstaten in verschillende maten en gewichten. Het verdient daarom aanbeveling om eerst na te gaan of het niet efficiënter is om bestaande netwerken te reactiveren of nieuw leven in te blazen. Iets nieuws oprichten, is misschien niet nodig, iets bestaands reactiveren heeft enkele voordelen. Mijn diensten bekijken wat het beste platform is om zulke dingen te doen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik sluit me volledig aan. U zei terecht dat u en uw collega Torra op dezelfde lijn zaten.

Het blijft natuurlijk zo dat het betrekken van Spanje bij een proces van dialoog bijzonder moeilijk is. U hebt daarnet verwezen naar de discussie met betrekking

tot China. Het is beter dat er vanop het Europese niveau maatregelen worden genomen. Het gaat om twee gelijkaardige krachten die nu tegenover elkaar staan. In de EU zitten lidstaten met deelstaten. Het lijkt me dat de Europese Commissie daar haar verantwoordelijkheid moet nemen. Ze kan die verantwoordelijkheid niet van zich af schuiven. Ze kan niet wegkijken van het hele verhaal, of gemakkelijheidshalve beweren dat het een interne aangelegenheid is. Dat zegt China ook altijd: 'Dus bemoei u niet.'

Ik blijf ervoor pleiten – dat is het initiatief dat we vorige week genomen hebben – ons rechtstreeks te wenden tot de Europese Commissie, erop te wijzen dat de Commissie een verantwoordelijkheid draagt als er intern bij een van de lidstaten een politiek probleem bestaat. Ik betreur ten eerste dat de vicevoorzitter van Commissie, Frans Timmermans, nooit met ook maar één woord durft te spreken over wat er gebeurt.

Zelfs de nieuwe hoge vertegenwoordiger van Buitenlands Beleid Borrell, een Spanjaard van Catalaanse afkomst, heeft niet de moed om de vinger op de wonde te leggen. Het is eigenlijk de olifant die in het midden staat waarvan men doet alsof die niet bestaat, maar ondertussen zitten ongeveer tien mensen een gevangenisstraf uit van negen tot dertien jaar.

Wij houden hier, gesteund door Amnesty International, petitie voor de vrijlating van die of die overal in de wereld. Dan stel ik vast dat diezelfde verenigingen zwijgen wanneer het gaat over politieke gevangenen in een van de Europese lidstaten. Die zitten gevangen, niet omdat ze geweld hebben gebruikt maar enkel en alleen omdat ze uitvoering hebben gegeven aan wat hun kiezers vragen.

Minister-president, ik vind het zeer goed dat er een uitwisseling komt van good practices, van goede praktijken. Ik ben ooit gaan spreken op een studiedag in het Baskenland. Daar waren heel wat naties, regio's, aanwezig die een buitenlands beleid kunnen voeren. Vlaanderen staat toch bijzonder ver daarin, onder meer met het principe 'in foro interno in foro externo'. Dat is iets wat hopelijk door andere deelstaten die streven naar meer autonomie wordt overgenomen. Wij staan bijzonder ver met onze Vlaamse diplomatie. Wij hebben de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering. We hebben daarnaast uiteraard ook FIT en onze liaison met de Europese instellingen. Hopelijk kan ook Catalonië deze zaken verder uitbouwen.

Ik herinner mij dat Spanje na het referendum heel repressief is opgetreden, en dat het onder meer in Brussel, maar ook in andere plaatsen in de wereld, de Catalaanse vertegenwoordiger op staande voet heeft ontslagen. Ik hoop dat Catalonië kan worden geholpen met wat wij hier hebben.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik wens mij zeer zeker aan te sluiten bij de vraag van collega Vanlouwe. Ik ben ook blij met de antwoorden die ik reeds hoorde. Ik heb bijzondere aandacht voor de problematiek van een deelstaat in Europa die in conflict ligt met de staat zelf. Hier is net gewezen op de moeilijkheden om met Spanje tot een dialoog te komen over deze materie. Ik vind het zeer goed dat we aandacht hebben voor het streven naar autonomie elders in Europa. Er is het feit dat men binnen de Europese Commissie steeds wijst op 'interne aangelegenheden'. Zij wil er zich niet mee moeien omdat het een interne aangelegenheid zou zijn van een EU-staat. Maar we hebben het over politieke gevangenen – want zo mogen we het toch wel stellen.

De vraag wordt hier breder gesteld dan wat we op papier hebben gekregen. Ik wens mij zeker aan te sluiten bij de bezorgdheden van collega Vanlouwe inzake elk autonomiestreven in Europa. Ik verwijs naar het artikel dat we vandaag in de krant

hebben kunnen lezen, dat bijna vier op de tien Vlamingen vindt dat België maar beter kan worden gesplitst. Als we het dan toch over autonomiestreven hebben, mag dit hier toch ook wel eens worden vermeld. Ik verwijs ook naar de hoorzittingen die we hebben gehad met onder andere FIT. Daar werd, niet alleen door FIT maar ook door de heer Buyse, verwezen naar het feit dat de Vlaamse autonomie en de Vlaamse zelfstandigheid in de actie buiten Vlaanderen worden belemmerd door federale ambtenaren. Dat is dus niet alleen in Spanje zo. Vlaamse initiatiefnemers worden afgeblokt. Dat is mij bijgebleven van de hoorzitting met onder meer FIT. Daarom wil ik beklemtonen dat wij met z'n allen en met vooral de N-VA als regeringspartij nog een tandje bij moeten steken wat betreft het autonomiestreven van Vlaanderen zelf. Collega's, het is maar een suggestie.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, u hebt het over ngo's, dat ze zich niet in de discussie zouden gemengd hebben. Ere wie ere toekomt: Amnesty International heeft eind november wel positie ingenomen voor de gevangenen en tegen Spanje.

Ik kan ook zeggen dat ik ondertussen een brief heb gericht aan mijn vrienden van weleer Charles Michel en Didier Reynders, die nu in een andere positie zitten, om te vragen dat zij in dit conflict zouden optreden, zowel wat de problematiek van de gevangenen betreft als om te trachten een politieke dialoog tussen Madrid en Barcelona op te starten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de impact voor Vlaanderen van de plannen om een windmolenpark voor de Franse kust te bouwen
– 598 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Voorzitter, Minister De Backer, bevoegd voor de Noordzee, heeft onlangs gecommuniceerd dat het geplande offshore windmolenpark voor de kust van De Panne groter wordt dan oorspronkelijk was gepland. Bij de geplande 221 vierkante kilometer komt nog eens 60 vierkante kilometer bij. Dat is ruim een kwart groter. Door de vergroting krijgen de turbines meer ruimte, waardoor hun rendement zal toenemen.

Nu blijkt echter dat Frankrijk een nieuw windmolenpark voor de kust van Duinkerken wil bouwen. De keuze van deze locatie zal mogelijk een grote impact hebben, en dat niet enkel op het geplande offshore windmolenpark. Het Franse windmolenpark zou twee maritieme routes tussen Oostende en Engeland belemmeren. Hierdoor kan de veiligheid van de zeevaart in het gedrang komen. De bouw bedreigt ook een Natura 2000-gebied. Daarnaast is de kans groot dat het windmolenpark van in De Panne zichtbaar zal zijn en hierdoor een mogelijke impact op het toerisme kan hebben.

Om diverse redenen, maar ook om verdere projecten niet te hypothekeren, heeft de Federale Regering een Frans advocatenkantoor onder de arm genomen om de Belgische belangen te verdedigen. Er zouden reeds verschillende contacten tussen de Franse en Belgische overheden zijn geweest, maar steeds zonder resultaat. Blijkbaar antwoorden de Fransen dat het project te vergevorderd is om verdere aanpassingen toe te staan.

Minister-president, aangezien dit dossier een belangrijke impact op Vlaanderen zal hebben, zou ik u graag twee vragen stellen. Welke contacten hebt u met de Federale Regering en de Franse regering over dit project gehad? Welke initiatieven zult u nemen om de Vlaamse belangen met betrekking tot dit dossier te verdedigen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, ik heb zelf nog geen contact met de bevoegde Franse minister gehad, maar de betrokken Vlaamse diensten en de federale overheid volgen dit project nauwgezet op. Ik moet eerlijk zeggen dat de samenwerking met de federale overheid goed werkt. We zitten op dezelfde golflengte.

Ik zal kort even duiden wat hieraan is voorafgegaan. Op 9 april 2019 heeft minister De Backer de Franse plannen 'Stratégies de façade maritime' ontvangen. De betrokken Vlaamse diensten hebben bezorgd gereageerd op deze plannen, die toen al in een vergevorderd stadium zaten.

Die Vlaamse diensten zijn het Departement Buitenlandse Zaken, het Departement Omgeving en het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust. De betrokken diensten menen dat een windmolenpark voor de kust van Duinkerken op verschillende vlakken een impact zal hebben, namelijk de vaarroutes tussen Engeland en de haven van Oostende, het leefmilieu en de communicatie-instrumenten, meer bepaald de radar die de vaartuigen gebruiken.

Tijdens een recente ontmoeting tussen premier Wilmès en de Franse premier Philippe, op 11 november 2019 in Parijs, zijn de Belgische en Vlaamse bezorgdheden besproken. Premier Philippe heeft duidelijk gesteld dat Frankrijk bereid is constructieve oplossingen te zoeken. Hij heeft toegelicht dat het windmolenpark voor de kust van Duinkerken een cruciale schakel is in het Franse plan voor de diversificatie van de energiewinning. De omstandigheden voor de bouw en de uitbating van het project in Duinkerken zijn in vergelijking met andere offshore windmolenparken blijkbaar dermate gunstig dat de uiteindelijk kostprijs van de gewonnen energie 60 tot 70 procent lager zou liggen dan bij andere, vergelijkbare sites. Premier Philippe heeft tegelijkertijd laten weten dat hij veel begrip heeft voor de bezorgdheden die premier Wilmès heeft aangekaart en dat Frankrijk al het mogelijke moet doen om tot een compromis met zijn burens te komen. De Belgische premier heeft hierop geantwoord dat een onderhandeld compromis ook langs Belgische zijde wenselijk is. Hiermee heeft ze indirect de boodschap gegeven dat juridische stappen bij gebrek aan een dergelijk compromis wellicht onvermijdelijk zijn.

Intra-Belgisch zijn er regelmatig technische overlegmomenten met de Franse partners. Een dergelijk overleg heeft op 22 november 2019 in Duinkerken plaatsgevonden. Naast de federale overheid en een vertegenwoordiging van het kabinet van minister De Backer, waren het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust en een delegatie van de haven van Oostende aanwezig. De betrokken departementen en agentschappen die ik al heb vernoemd, volgen dit dossier van nabij op. Ze doen dat in nauw contact met de federale overheid en met de Franse partner.

Aan Belgische zijde wordt de coördinatie opgenomen door het kabinet van staatssecretaris De Backer, bevoegd voor de Noordzee. Als zou blijken dat het dossier negatief evolueert, zal ik verdere stappen ondernemen om de Vlaamse belangen daarin te verdedigen. Voorlopig loopt die samenwerking met het kabinet-De Backer zeer goed. We zitten op dezelfde golflengte. U weet dat dit federale materie is. Zolang de federale overheid doet wat ze moet doen, gaan we via die weg, weliswaar in nauw contact. Onze agentschappen volgen de zaak op.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Bedankt, minister-president. Uit uw antwoord blijkt duidelijk dat u dit nauwgezet opvolgt, ook met de diensten. Ik besef ook wel dat het meer een bevoegdheid is van onze federale collega's. Als de maritieme routes tussen Engeland en Oostende in gevaar komen, zou dat ook wel een impact kunnen hebben op de haven van Oostende, wat dan toch weer een Vlaamse bevoegdheid is.

Ik verneem ondertussen van mijn collega Tommelein dat ook Oostende bepaalde stappen gezet heeft in het dossier. Ik hoop dan ook dat er een oplossing en een compromis komt.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dit is uiteraard een dossier dat onze volledige aandacht heeft. De haven van Oostende is uiteraard betrokken partij en heeft ook de kat de bel aangeboden. Er wordt inderdaad heel nauw samengewerkt met het kabinet van collega De Backer.

Ik wil er toch op aandringen dat Vlaanderen de zaken heel goed opvolgt, want de Noordzee is inderdaad federale bevoegdheid, minister-president, maar de haven van Oostende is uiteraard een Vlaamse bevoegdheid. Dit is typisch zo'n bevoegdheid die op twee terreinen zit, maar het is uiteraard belangrijk dat de belangen van de vaarroute tussen Groot-Brittannië en Oostende gevrijwaard blijven, zeker gezien wat er deze week is gebeurd, waardoor we nu naar alle waarschijnlijkheid snel een brexit zullen krijgen.

De vaarroute tussen Engeland en Oostende zou weleens cruciaal kunnen zijn. Een paar maanden geleden was er al sprake van het eventueel installeren van een nieuwe vaarroute. Die kans vergroot natuurlijk als er bijkomende passagiersstromen of goederenstromen moeten komen vanuit Engeland. Het is belangrijk dat dat gevrijwaard blijft en dat de Vlaamse overheid de belangen van de Oostendse haven nauwlettend in het oog houdt.

De voorzitter: Mevrouw Verougstraete heeft het woord.

Frieda Verougstraete-Deschacht (Vlaams Belang): Ik ben net als collega Tommelein afkomstig uit West-Vlaanderen en kom dus ook van frontlinie Oostende. Ik kan alleen maar bijtrede wat hij hier naar voren heeft gebracht, dat het zeer belangrijk is voor Oostende wat er nu gebeurt met de haven van Oostende en de verdere ontwikkeling.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben niet van Oostende, maar ik kan u wel verzekeren dat ik alles zal doen wat in mijn mogelijkheden ligt om dat probleem op te lossen. Ik denk dat we dat aan onszelf verplicht zijn.

Bart Tommelein (Open Vld): U bent niet van Oostende, minister-president, maar u weet dat u daar steeds welkom bent.

Martine Fournier (CD&V): Dan kunnen we misschien ooit eens een werkbezoek brengen aan Oostende. Dat zou misschien nog wel tof zijn.

Minister president, bedankt voor uw antwoord. Dank u wel om dit heel nauwgezet op te volgen.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik ben al eens met collega Muyters in mijn stamcafé geweest op Stene-dorp. Het zou echt een genoegen zijn om daar samen met u een Oostendse Keyte te gaan drinken, minister-president. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisis bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO), en de impact ervan op het Vlaamse en Europese handelsbeleid
– 659 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisis bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO)
– 682 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Op 10 december 2019 liep het mandaat af van twee juristen bij de zogenaamde Appellate Body, het beroepsorgaan van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Je zou kunnen zeggen dat dat niks speciaals is, want er zijn er zeven, dus als er twee mandaten aflopen, is dat niet erg. Door de blokkeringen in de afgelopen jaren om rechters te benoemen door de Verenigde Staten, schiet er nu nog maar één over. Je hebt altijd drie rechters nodig om een uitspraak te kunnen doen.

De WTO kampt al langer met problemen. De laatste internationale handelsronde startte in 2001 in Doha, maar raakte nooit afgerond, en ook de discussie over de noodzakelijke modernisering laat op zich wachten en is geblokkeerd, en dat is echt wel een probleem. Ondanks de nood aan grondige hervormingen bij de WTO loopt elk hervormingsvoorstel vandaag vast. Als we weten dat de financiering van dat beroepsorgaan onder druk van de VS drastisch is afgebouwd, weten we dat er echt een probleem is.

De blokkering is voor ons een slechte zaak. Ik moet hier niet herhalen waarom dat voor Vlaanderen nog meer speelt dan voor anderen. Dat zie je ook aan het feit dat er ondertussen een verschuiving is naar alternatieve bilaterale mechanismen om de handelsgeschillen te regelen, omdat daar geen beroepsmogelijkheden zijn. Er is ook een arbitragemechanisme in de Europese Unie, maar voor ons is dat niet de meest ideale zaak.

Minister-president, in uw beleidsnota zegt u de Europese Commissie te willen steunen in haar inzet om de WTO te moderniseren en om de grote landen zoals de VS en China aan boord te houden. Hoe reageert u op het feit dat op 10 december de termijn is verstreken en dat het bemiddelingsorgaan de facto stilvalt? Wat is de impact daarvan op Europa en het EU-handelsbeleid? Wat is de impact voor Vlaanderen en voor de Vlaamse bedrijven? Hoe ziet u de situatie evolueren? Ziet u een manier om de Europese Commissie te steunen in haar opzet om de WTO te moderniseren?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): De internationale wereldorde zoals we die kennen sinds de val van de Muur, is in een razendsnel tempo aan het afkalven. Op geopolitiek vlak is de almacht van de Verenigde Staten, een bondgenoot van vele decennia, sinds enkele jaren vervangen door een multipolaire wereld waarin ook staten als China, India, Rusland, maar ook Turkije, Iran en Saoedi-Arabië hun belangen en invloedssferen verdedigen. Oude zekerheden of bondgenootschappen staan dus onder druk. Kijk maar naar ons eigen westers bondgenootschap, de NAVO, waar de relatie tussen de twee grootste militaire machten op een dieptepunt zit.

Gisteren nog konden we in de krant gelezen dat president Erdogan ermee dreigt de legerbasissen die de VS in Turkije gebruiken, te sluiten: een nieuwe stap in een opbouwende reeks incidenten tussen beide partners.

Ook Europa en de Europese Unie moeten hun plaats nog zoeken in deze snel veranderende wereld. Helaas ontbreekt het nog al te vaak aan eensgezindheid en krachtadig buitenlands beleid. De Unie mogen we wel een economische grootmacht blijven noemen. De gigantische interne markt die ze heeft gecreëerd, waar het verdwijnen van handelsbelemmeringen en douanetarieven voor een level playing field zorgde, is de basis voor welvaart en voor economische meerwaarde.

Die grootmacht speelt mee in een internationale wereldhandelsorde die eveneens na de val van de Muur is ontstaan. In 1995 werd immers de Wereldhandelsorganisatie opgericht, die in de plaats kwam van het internationaal handelsverdrag General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) en, in tegenstelling tot haar voorganger, meer dan een verdrag was. Het werd echter een echte intergouvernementele instelling die voor een stevige institutionele omkadering zorgde in een multilateraal liberaal handelssysteem, een instelling die vertrouwen gaf aan de internationale economie, handelsconflicten hielp beslechten en aldus mee zorgde voor economische groei.

Helaas staat nu ook deze wereldhandelsorde onder grote druk, want de WTO is de afgelopen week vleugellam gemaakt. Aangezien er sinds 10 december maar één beroepsrechter binnen de beroepscommissie van de WTO actief blijft en de VS onder leiding van president Trump weigeren om in opvolging van het afgelopen mandaat van de overige zes rechters nieuwe rechters te benoemen, kan de ultieme geschillenbeslechting als cruciale taak van de instelling de facto niet langer plaatsvinden. Er zijn immers drie rechters nodig om handelsconflicten te kunnen behandelen en een bindende uitspraak te kunnen doen.

Het krijgt iets minder aandacht dan wanneer landen een militair of een geopolitiek conflict hebben, maar de gebeurtenis van vorige week dreigt toch wel bijzonder ingrijpende gevolgen te hebben. We komen immers in een wereld terecht waar dumping, staatssteun, verhoogde invoerheffingen en allerlei andere protectionistische maatregelen de vrije en eerlijke handel kunnen ondermijnen zonder dat er een scheidsrechter tussenkomt. Het recht van de sterkste dreigt te zegevieren.

Als economische grootmacht zal de EU op korte termijn haar belangen wel kunnen verdedigen, maar op lange termijn dreigen ook wij het slachtoffer te worden van een algehele malaise die de wereldhandel zou kunnen treffen wanneer protectionisme de kop opsteekt.

Minister-president, in uw beleidsnota verwees u terecht naar het belang van open en vrije wereldhandel voor de Vlaamse economie, bedrijven en jobs. En u schrijft: "De Vlaamse Regering zet zich in voor een toekomstbestendig multilateraal handelssysteem en een ambitieus, modern en assertief handels- en investeringsbeleid dat onze Vlaamse bedrijven toelaat te internationaliseren en bescherming biedt tegen deloyale concurrentie. Hierbij hebben we oog voor het gelijke speelveld en dragen we bij aan duurzame groei."

Deze paragraaf wordt door de beslissing van Trump om de WTO de facto ten grave te dragen wel heel erg precair. Vandaar mijn vragen.

Minister-president, hoe reageert u op deze weigering om rechters te benoemen en op de crisis binnen de WTO ?

Welke concrete gevolgen heeft dit voor Vlaanderen? Ik denk onder meer aan de discussie die we enkele weken geleden hebben gevoerd over de handelsgeschillen die lopen over Airbus en Boeing. Het is wel heel cynisch dat de president van de

VS de WTO opblaast nadat hij toestemming heeft gekregen om 7,5 miljard euro boetemaatregelen op te leggen aan Europa.

Welke diplomatieke initiatieven kan en zal de Vlaamse Regering nemen om mee te zoeken naar een oplossing ?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dank u voor deze pertinente vragen. Ik geef met veel plezier mijn reactie.

Als voorstander van een multilateraal handelssysteem gebaseerd op regels, betreur ik het stilvallen van de werking van de Appellate Body, ook bekend als het beroepsorgaan van het WTO-geschillenbeslechtsmechanisme. Zoals u zelf aangeeft, zorgt dat voor een de-factoblokkering van de hele geschillenbeslechting omdat er geen beroep meer mogelijk is. Toch wens ik de Nieuw-Zeelandse ambassadeur Walker te feliciteren voor zijn inzet en werk van de voorbije maanden. Hij formuleerde een aantal voorstellen die een oplossing hadden kunnen zijn om de zaak te deblokken. Helaas slaagde hij er niet in om de VS van mening te doen veranderen.

Mijnheer Muyters, de blokkering van het beroepsorgaan leidt ertoe dat landen of handelsblokken die verwickeld zijn in een handelsgeschil niet langer hoger beroep kunnen aantekenen bij de Appellate Body tegen een uitspraak in eerste aanleg van een geschillenbeslechtspanel. Een partij kan bijgevolg ook een negatief panel-rapport blokkeren door hoger beroep aan te tekenen, wetende dat het niet meer zal worden behandeld. Zo kan deze partij alsnog ongeoorloofde handelsmaatregelen in stand houden en tegenmaatregelen van de andere partij ontwijken. Vanzelfsprekend leidt dit tot rechtsonzekerheid en een de facto uitholling van het hele systeem.

Wat zijn de gevolgen voor de EU? In een handelsgeschil met een handelspartner kan de EU zich nog steeds beroepen op de geschillenbeslechtsregelingen die zijn opgenomen in het onderliggende handelsakkoord. De impact is dus veeleer beperkt. Hoewel, met de blokkering van het beroepsorgaan wordt de optie om de zaak alsnog door de WTO te laten behandelen juridisch onzekerder. In een handelsgeschil met een partij waarmee de EU geen handelsakkoord afsloot, zijn de gevolgen veel groter. Bij gebrek aan een afspraak over geschillenbeslechting speelt het WTO-geschillenbeslechtsorgaan in deze situatie een centrale rol. Hier verliest de EU dus een belangrijke hefboom voor de uitvoering van haar handelsbeleid. Tot slot is er ook een impact op het handelsrecht in het algemeen. Het permanente beroepsorgaan garandeert de onafhankelijkheid en de kwaliteit van de bindende uitspraken in beroep ten aanzien van ad-hocpanels in eerste aanleg. Dat valt nu volledig weg.

Wat de impact op de Vlaamse bedrijven betreft, verwijs ik deels naar mijn antwoord op de vorige vraag om uitleg. Er kan een directe impact zijn indien de EU een geschillenprocedure start waarin ook de belangen van Vlaamse bedrijven aan bod komen. De panels kunnen nog steeds uitspraken doen, maar hiertegen is geen officieel beroep meer mogelijk. De EU werkt met verschillende leden van de WTO aan een zogenaamde interim-oplossing die een beroep ad hoc mogelijk moet maken. Ik ga hier straks nog dieper op in. Afhankelijk van de specifieke situatie, zijn er nog andere mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld het gebruik van de handelsverdedigingsinstrumenten van de EU tegen dumping en subsidies en de vrijwaringsmaatregelen. Naast de directe impact is er natuurlijk ook de indirecte impact van de toenemende onzekerheid en van de spanningen in de wereldhandel op onze Vlaamse bedrijven. Om vlot te kunnen internationaliseren, is rechtszekerheid essentieel voor bedrijven.

Hoe de situatie zal evolueren, is tamelijk onzeker. Het is zeker dat we werk moeten blijven maken van de modernisering van de WTO. Het is mogelijk dat we voor een deblokkering op een nieuwe Amerikaanse president moeten wachten, maar een deel van de kritiek op de WTO was er ook al onder vorige Amerikaanse regeringen.

Het probleem met de beroepsorganisatie heeft de EU ertoe gebracht discreet aan een interim-oplossing te werken. De EU beroept zich hiervoor op artikel 25 van de Dispute Settlement Understanding. Dit betekent dat een zaak bij het panel net voor de publicatie van het rapport wordt stopgezet. De partijen creëren dan onderling een soort ad-hocduplicaat van het beroepsorgaan dat aan dezelfde basisvereisten voldoet. De EU heeft volop aan 'outreach' gedaan en dit idee aan andere leden van de WTO voorgelegd. Naast Canada en Noorwegen, die reeds met deze regeling akkoord gingen, lijken nu ook andere landen geïnteresseerd te zijn. Ik verwacht bijgevolg dat dit systeem verder zal worden gepromoot en uitgerold.

Op 12 december 2019 heeft de Europese Commissie een voorstel tot wijziging van de zogenaamde Handhavingsverordening ingediend. Dit betekent dat de EU tegenmaatregelen kan nemen indien een land door middel van een beroepsprocedure bij het geblokkeerde beroepsorgaan van de WTO tegenmaatregelen tracht te ontlopen. Dit voorstel moet echter eerst de Europese regelgevingsprocedure doorlopen.

Er is me ook gevraagd hoe we de Europese Commissie willen steunen en welke diplomatieke initiatieven we willen nemen. Zoals in de Vlaamse handelsstrategie is opgenomen, blijft Vlaanderen een voorstander van het multilaterale handelssysteem. Dit engagement is in het Vlaams regeerakkoord herbevestigd. In het Vlaams Regeerakkoord staat dat de Vlaamse Regering met en via de EU zal inzetten op een toekomstbestendig multilateraal handelssysteem. In lijn met de recente beleidsnota heb ik het Departement Buitenlandse Zaken dan ook gevraagd de inzet van de Europese Commissie om de WTO te moderniseren, te steunen. De EU moet zich inzetten om alle partijen en in het bijzonder grote economische spelers als de VS en China aan boord te houden. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering ook de eerder genoemde bilaterale interim-oplossing verwelkomd en gesteund. Tot slot steunt de Vlaamse Regering de lopende plurilaterale onderhandelingen in de WTO over een aanpassing van een gedeelte van de handelsregels aan de evolutie van de handel, bijvoorbeeld met het oog op e-commerce.

Philippe Muyters (N-VA): Ik denk dat dit duidelijk een moeilijke zaak is die de handelsrelaties tussen verschillende landen kan vertroebelen. Ik ben blij te horen dat dit in de EU een minder groot probleem is, maar voor een handelsnatie als Vlaanderen, die veel handel buiten de EU voert, lijkt de impact me toch belangrijk. Het is dan ook goed dat we binnen de EU al de nodige stappen hebben gezet en zullen blijven zetten.

Minister-president, ik ben blij dat er een interim-oplossing wordt gezocht, maar als ik het goed heb begrepen, blijft het afhankelijk van de goodwill van de verschillende handelspartners of ze hiermee aan de slag gaan. Klopt dit?

Gezien het belang van alle export buiten de EU voor Vlaanderen, moeten we eigenlijk voorlopers zijn om verdere stappen in de richting van een modernisering te zetten en om landen als de VS en China aan boord te houden.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik dank de minister-president voor zijn antwoord en sluit me aan bij mijn goede vriend en collega Philippe Muyters.

Minister-president Jan Jambon: Ik kan er nog aan toevoegen dat het inderdaad ook mijn mening is dat de interimregeling op goodwill gebaseerd is, en daarom ook een interimregeling is. We zullen dit verder opvolgen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.